

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

Konsumentprisindex (KPI)

2018

PR0101

Innehåll

0	Allmänna uppgifter.....	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde.....	2
0.3	SOS-klassificering.....	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	3
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter.....	3
0.9	EU-reglering.....	3
0.10	Syfte och historik.....	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Upplägg och genomförande	5
0.13	Internationell rapportering	6
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
1	Innehållsöversikt	7
1.1	Undersökta populationer och variabler	7
1.2	Redovisade populationer och storheter	7
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata.....	8
1.4	Dokumentation och metadata	9
2	Uppgiftsinsamling.....	10
2.1	Ram	11
2.2	Urval	13
2.3	Mätinstrument	18
2.4	Insamling.....	19
2.5	Databeredning	39
3	Statistisk bearbetning: antaganden och beräkningsformler.....	40
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	41
3.2	Redovisningsförfaranden.....	54
4	Slutliga observationsregister	54
4.1	Produktionsversioner	54
4.2	Arkiveringsversioner	54
4.3	Erfarenheter från denna undersökningsomgång	55
	Bilaga 1 Antal produktgrupper och representantprodukter per COICOP.....	56
	Bilaga 2 Vägningsstal per produktgrupp och COICOP 2018	59
	Bilaga 3 Urvalsstorlekar och insamlingssätt per strata	70
	Bilaga 4 Utvalda tabeller och diagram samt statistikdatabasen.....	72

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Priser och konsumtion

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Konsumentprisindex

0.3 SOS-klassificering

Tillhör SOS:

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken ([2001:100](#)).

Utifrån Konsumentprisindex (KPI) beräknas KPI med konstant skatt (KPI-KS) och KPIF (KPI med fast ränta) som också ingår i Sveriges officiella statistik. Mer information om KPI-KS och KPIF finns på SCB:s webbplats under Konsumentprisindex. Under rubriken Aktuellt, finns en länk till dokumentationen: [KPI-KS \(KPI med konstant skatt\) och KPIF-KS \(KPI med fast ränta och konstant skatt\)](#)

0.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation</i>	Statistiska centralbyrån (SCB)
<i>Postadress</i>	Box 24300, 104 51, Stockholm
<i>Kontaktperson</i>	Peter Nilsson
<i>Telefon</i>	010-479 42 21
<i>E-post</i>	peter.nilsson@scb.se

0.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation</i>	Statistiska centralbyrån (SCB)
<i>Postadress</i>	Box 24300, 104 51, Stockholm
<i>Kontaktperson</i>	Peter Nilsson
<i>Telefon</i>	010-479 42 21
<i>E-post</i>	peter.nilsson@scb.se

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter ([SCB-FS 2016:25](#)) om uppgifter till Konsumentprisindex.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessbelagda uppgifter i den offentliggjorda statistiken, säkerställs att de inte kan röjas varken direkt eller indirekt.

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen ([1998:204](#)). För statistik finns också särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen om den officiella statistiken ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)).

0.8 Gallringsföreskrifter

En kopia av alla statistikredovisningar som getts ut som trycksak eller som pdf-fil förvaras hos Riksarkivet och Kungliga biblioteket. Med statistikredovisningar avses här redovisad statistik i form av rapporter, böcker och Statistiska meddelanden.

Riksarkivet har den 24 oktober 2014 beslutat att upphäva Riksarkivets gallringsbeslut nr 391 den 4 september 1973 för Statistiska centralbyrån (avseende Konsumentprisindex). För Konsumentprisindex tillämpas därmed RA-MS 1998:7 och RA-MS 2006:57.

0.9 EU-reglering

KPI är utgångspunkt för beräkningen av EU-måttet Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP). Reglering sker enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/792. I HIKP ska de olika länderna använda gemensamma metoder i vissa viktiga avseenden, exempelvis val av indexformel och aggregeringsprinciper. För mer information om HIKP, klicka på rubriken "[Fördjupad information](#)" på SCB:s webbplats under avdelningen Konsumentprisindex.

0.10 Syfte och historik

Grunderna i KPI har fastslagits av Sveriges regering och riksdag utifrån förslag i offentliga utredningar. De viktigaste beräkningsreglerna härstammar från 1952 års indexkommitté, 1955 års bostadsindexutredning och 1999 års indexutredning, SOU 1999:124. I de senaste riktlinjerna för KPI (prop. 2001/02:1, bilaga 4) anges att KPI bör mäta utvecklingen över tiden av hushållens kostnader för att upprätthålla

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

en oförändrad konsumtionsnivå och att det huvudsakliga syftet är för kompensationsändamål i samhället. KPI har samtidigt flera andra stora användningsområden t.ex. som underlag för volymberäkning av detaljhandelsomsättningen och privat konsumtion i nationalräkenskaperna. SCB beräknar också KPI med fast ränta (KPIF) som sedan september 2017 utgör Riksbankens målvariabel för inflationen istället för KPI.

SCB beräknar sedan 2014 ett särskilt konstantsskatteindex, KPI med konstant skatt (KPI-KS), som ett kompletterande index och ett sätt att uppskatta den underliggande inflationen. Index för KPI-KS finns tillbakaräknat till 1980. KPI började beräknas månadsvis från och med juli 1954. Kvartalsvisa uppgifter finns beräknade från 1949 till och med juni 1954. Historiska serier med årsvisa indextal (baserat på levnadskostnadsindex och Myrdal-Bouvins konsumentprisindex) finns tillbaka till 1830.

HIKP är specifikt utformat i stabiliseringspolitiskt syfte och har flera olika användningsområden. Målvariabel för ECB:s penningpolitik, för att kunna göra jämförelser av prisutvecklingen mellan länder inom EU och som underlag för utvärdering av konvergenskriteriet avseende prisstabilitet. HIKP finns beräknat månadsvis från och med januari 1995.

0.11 Statistikanvändning

Huvudanvändarna av KPI utgörs av:

- Finansdepartementet: som underlag för beslut inom konjunktur- och stabiliseringspolitiken.
- Socialdepartementet: för fastställande av prisbasbeloppet till vilket bland annat vissa pensioner, andra sociala förmåner och studielån är knutna.
- Skatteverket: för beräkning av omräkningstal vid realisationsvinstbeskattning av fastighet samt vid beräkning av brytpunkten i inkomstskatteskalan.
- Riksbanken: som explicit målvariabel och som underlag för beslut i frågor angående penningpolitiken.
- SCB: för deflatering i nationalräkenskaperna samt statistik avseende omsättning och lager inom tjänstesektorn.
- Övrig statlig förvaltning: bland annat Statens Jordbruksverk och Konjunkturinstitutet.
- Organisationer, företag och enskilda: för indexreglering i avtal och för omräkning av värdebelopp till fast penningvärde.
- Kapitalförvaltande företag och institutioner: som underlag för bedömning av framtida räntenivåer och realavkastning.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

- Huvudanvändare av HIKP utgörs av:
- Europeiska centralbanken (ECB): för att utvärdera EMU:s penningpolitiska mål och för uppföljning av konvergenskriteriet med avseende på prisstabilitet när det gäller medlemskap i EMU.

Till SCB och KPI är knuten en särskild nämnd, Nämnden för konsumentprisindex.

Nämnden ska bistå i frågor av principiell natur rörande tillämpningen av de grunder som gäller för indexberäkningarna samt främja en utveckling av metoderna för beräkningarna av KPI.

Underlag från de senaste årens möten finns att läsa på SCB:s webbplats;

<http://www.scb.se/sv/Om-SCB/Verksamhet/Rad-och-namnder/Namnden-for-konsumentprisindex/>

0.12 Upplägg och genomförande

KPI, KPI-KS, KPI-F och HIKP beräknas månadsvis utifrån prisförändringar på produkter (varor och tjänster) i den privata inhemska konsumtionen. Prisuppgifter samlas in för ett urval av produkter för ett urval av försäljningsställen. Varje år sker en uppdatering av båda dessa urval. Urvalsmetoder som främst används är π -urval, obundet slumpmässigt urval eller cut-off urval. Den första metoden innebär att urvalsenheter väljs slumpmässigt med urvalssannolikheten π proportionellt mot en storleksvariabel för dessa enheter i populationen. I den andra metoden väljs enheterna slumpmässigt med lika stor urvalssannolikhet och i den tredje väljs systematiskt de största enheterna i populationen.

Varje år uppdateras vägningstalen i KPI. Underlag för vägningstal är nationalräkenskaperna, hushållsbudgetundersökningarna, detaljhandelsstatistik och annan tillgänglig marknadsinformation. Genom detta förfarande tas successivt hänsyn till förändringar i konsumtionens sammansättning och andra förändringar på konsumtionsmarknaden.

Prisinsamlingen utförs dels av ca 40 av SCB:s intervjuare genom butiksbesök och telefonintervjuer (så kallad lokal prisinsamling) samt internetsidor. Den lokala prisinsamlingen sker med stöd av läsplattor (via webbaserat applikation). Insamlingsperioden för den lokala insamlingen är sedan 2008 under tre veckor, den vecka i månaden som den 15:e infaller samt veckan innan och veckan efter denna vecka. December månad utgör ett undantag eftersom mätveckorna då är förlängda och tidigarelagda. Prisinsamlingen för drivmedel har pågått under en treveckorsperiod sedan januari 2007.

Den centrala prisinsamlingen görs i huvudsak per den 15:e varje månad eller under den vecka den 15:e infaller. Prisinsamlingen sker centralt i de fall där en produkt kan antas ha enhetliga priser över hela landet eller där speciella metoder måste användas. Insamlingen sker via internetsidor och e-postenkät.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

För dagligvaror exklusive färskvaror, frukt och grönt används dagligvaruhandelns kassaregisterdata (streckkodsdata, scannerdata) som levereras direkt från affärskedjorna. Varje månad används tre veckor med vardera 32 000 uppgifter.

Systembolaget AB förser SCB med veckovis aggregerade försäljningsdata. Från kassaregister baserat data över årsomsättning per artikel dras årliga produkturval. Vid utgående artiklar tillämpas byten.

För receptbelagda läkemedel från alla tidigare och nya apotek fås också ett kassaregisterdataunderlag.

För nya och begagnade bilar samlar ett privat företag in prisuppgifter månadsvis till SCB.

För mer information om prisinsamlingen i olika KPI-undersökningar se även avsnitt 2.4.

0.13 Internationell rapportering

Rapportering av HIKP (se avsnitt 0.9 EU-reglering) sker till Eurostat enligt fastställda deadlines via Eurostats online-verktyg.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Ändringar i KPI från år 2018

Vissa ändringar i framtagningen av konsumentprisindex (KPI) har gjorts inför 2018, vilka påverkar index från och med januari 2018.

Kassaregisterdata för frukt och grönt, fisk, kött och ost

Från 2018 utökas användningen av kassaregisterdata till att inkludera merparten av KPI:s urval av butiker i livsmedelsbranschen för så kallade viktvaror dvs. frukt och grönsaker samt fisk, kött och ost. I samband med övergången kommer *Röd-spätta*, *filéad* och *Sill/strömming* att avslutas som egna produktgrupper och sammanfogas i produktgruppen *Torskfilé m.m.*

Ändrad metod för viktberäkningar i elementärindex

Från och med 2018 ändras vissa viktberäkningar på den mest elementära nivån i KPI. Tidigare har beräkningen på elementärnivå varit differentierad mellan produkter: För vissa produkter har tillgängliga konsumtionsbelopp räknats om till den prisnivå som gällde i prisbasperioden innan de gått in i viktberäkningarna, för andra produkter har ingen sådan prisomräkning gjorts. Från och med 2018 är hanteringen enhetlig då ingen prisomräkning görs genomgående. Ändringen görs efter en diskussion i KPI-nämnden och bedömningen är att effekten på KPI är relativt liten.

För ytterligare information se följande PM till KPI-nämndens möte i maj 2017: [Prisuppdatering av vikter i elementärindex](#).

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Registerdata för tandläkararvode

Från 2018 används registerdata i undersökningen Tandläkararvode (produktgrupp 9106 i KPI) för tandläkararvode. Registret innehåller transaktioner från samtliga besök registrerade inom ramen för det statliga tandvårdsstödet. Tidigare samlades prisuppgifter in från ett urval av tandläkare dels med blankett och dels med web scraping. Metoden som används i beräkningen är samma som tidigare år, men urvalet blir större från 2018 i och med tillgången av registerdata.

1 Innehållsöversikt

I detta avsnitt definieras population, variabler, och storheter som ingår i undersökningen för konsumentprisindex, samt vilken statistik som är resultatet av undersökningen och dokumentation över metod och detaljer i undersökningen.

1.1 Undersökta populationer och variabler

Undersökt population		Undersökt variabel	
Namn	Referenstid	Namn	Referenstid
Produkterbjudande inom inhemsk privat konsumtion	2016	Priser på produkterbjudande	Aktuell månad 2018
		Kvantitet på produkterbjudande	Aktuell månad 2018
		Egenskaper på produkterbjudande	Aktuell månad 2018

Den inhemska privata konsumtionen består av allt som konsumeras av hushållen i Sverige. Konsumtionsbelopp skattas av Nationalräkenskaperna och används som viktunderlag för konsumentprisindex.

Undersökningen syftar till att skatta prisförändring över tiden och förändringar i pris, kvantitet eller egenskaper ger upphov till prisförändringar.

1.2 Redovisade populationer och storheter

Redovisad population	Indelning i redovisningsgrupper	Redovisade storheter	Redovisad storhets referenstid	Statistiskt mått
Den inhemska privata konsumtionens prisutveckling	Produkter grupperas i produktgrupper och i	KPI totalt och prisindex för COICOP grupper	Aktuell månad 2018 från december 2017,	Prisindex

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	COICOP grup- per		från 1 och 12 månader	
--	---------------------	--	--------------------------	--

COICOP är en internationell klassificering enligt konsumtionens syfte. På huvudnivå delas konsumtionen in i 12 huvudgrupper som täcker hela den lagliga konsumtionen och förgrenas sedan hierarkiskt i flera undernivåer. Se bilaga 1 och två med COICOP grupper och produktgrupper.

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Ett antal index redovisas varje månad och är uppdelade i totalindex, månadsförändringar och årsförändringar (12-månaders förändring). Nedan listas de index som ingår i Sveriges officiella statistik samt EU statistik (se avsnitt 3.2 för utförligare lista över publicerad statistik).

Index namn	Beskrivning
KPI (1980=100), fastställda tal	Konsumentprisindex, officiellt fastställda
KPI (1980=100), skuggindex	Skuggindex bygger i förekommande fall på reviderad KPI
KPI-KS (1980=100)	KPI med konstant skatt
HIKP (2015=100)	Harmoniserat index för konsumentpriser. Index harmoniserat med övriga stater i EU.
HIKP-KS	HIKP med konstant skatt
KPIF	KPI med fast ränta.
Prisbasbeloppet	Belopp som skrivs fram med juni KPI varje år.
Pensionspristalet	Tal som skrivs fram av KPI.

Statistiken redovisas på Internet, i Statistikdatabasen och i publikationer.

Publiceras i	Beskrivning
Internet	http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne Priser och konsumtion
Statistiknyheter	Kort meddelande om KPI och inflation.
Statistikdatabasen	Indexserierna samt KPI uppdelat på COICOP grupper i längre tidsserier.
SCB:s Indikatorer	KPI är en del av indikatorerna.
Ekonomisk snabbstatistik	KPI ingår i snabbstatistiken.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

1.4 Dokumentation och metadata

- Grunderna för KPI m.m.: 1952 års indexkommittés betänkande (SOU 1953:23) Konsumentprisindex; Prop. 1954:1, bilaga 2; Statsutskottets utlåtande 1954:13; Riksdagens skrifter 1954:92;
- 1955 års bostadsindexutrednings betänkande Bostadsposten i konsumentprisindex;
- Uppdrag åt SCB att beräkna konsumentprisindex m.m., Kungl. Maj:ts (Finansdepartementet) beslut den 28 juni 1962.
- Förslag till riksdagen; Riksdagens revisorers förslag angående konsumentprisindex (Förs. 1991/92:16).
- PM och protokoll från nämnden för konsumentprisindex.
- SM PR 15: Konsumentprisindex 1914 -2005.
- Margareta Ringqvist: Att mäta inflationen.
- Dalén, J. : The Swedish Consumer Price Index - major features
- Konsumentprisindex: Betänkande från utredningen om översyn av konsumentprisindex SOU 1999:124
- Dalén, J. : The Swedish Consumer Price Index, A handbook of methods, <http://www.scb.se/statistik/PR/PR0101/handbok.pdf>
- KPI Utredningen (1999): Konsumentprisindex, betänkande från utredningen om översyn av Konsumentprisindex. Justitiedepartementet, Stockholm. SOU 1999:124.
- Norberg A. (1999): Quality adjustment – the Case of Clothing. In Proceedings of Measurement of Inflation conference, edited by M. Silver and D. Fenwick. Cardiff University, sid. 410-426.
- Ohlsson (1990), "Sequential Poisson Sampling from a Business Register and its Application to the Swedish Consumer Price Index", R&D Report 1990:6.
- Dalén, J. och Ohlsson, E. (1995): Variance Estimation in the Swedish Consumer Price Index. Journal of Business and Economic Statistics, Vol. 13, No. 3, 347-356
- Dalén, J. (2001): Urvalsosäkerheter för olika tidshorisonter i KPI, SCB, arbetspapper
- Norberg, A. (2004): Comparison of Variance Estimators for the Consumer Price Index. 8:th Ottawa Group Meeting – Helsinki – 23-25 August 2004
- Nilsson, H., Ribe, M. och Norberg, A. (2008): Variansberäkningar KPI. Projektrapport, SCB, 2008-04-10.
- Nilsson, P.: KPI-KS (KPI med konstant skatt) och KPIF-KS (KPI med fast ränta och konstant skatt)
- Sammar, M., Norberg, A. och Tongur, C. (2012): Discussion on the Treatment of Discounts in the CPI and the Swedish experience on the use of Scanner

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Data. Paper presented at the Workshop on Scanner Data, Stockholm, June 7-8 2012

- ILO (2004), CONSUMER PRICE INDEX MANUAL: THEORY AND PRACTICE, <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/guides/cpi/index.htm#manual>
- Framställningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i detta dokument, Statistikens framtagning (SCBDOK). SCB:s webbplats, <http://www.scb.se>.
- Kvaliteten hos statistiken beskrivs i Statistikens kvalitet (BaS). SCB:s webbplats, <http://www.scb.se>.
- Detaljerad information om statistiken beskrivs i, Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus). SCB:s webbplats, <http://www.scb.se>.

2 Uppgiftsinsamling

Uppgifter samlas in om priser, kvantiteter och kvalitetsegenskaper för ett urval av varor och tjänster som utbjuds i ett urval av försäljningsställen inom hela konsumentmarknaden i Sverige. Undersökningsperioden är primärt ett år, från december (basen) till december. Under denna period eftersträvas att varje månad insamla data om produkterbjudanden som valdes att ingå i urvalet i basen. Prisutveckling skall primärt vara från basen till var och en av årets månader. För nästa års undersökning betraktas populationen som ny och därför förnyas urvalet för varje år det vill säga undersökningsperiod.

Prismätning på vara eller tjänst gäller de priser som konsumenten betalar utan någon motprestation av konsumenten. Priset ska innehålla moms och alla andra förekommande varuskatter samt faktura avgifter, aviavgifter och leveransavgifter i förekommande fall. Rabatter som kräver någon motprestation av konsumenten eller bara riktade till en del konsumenter ska inte tas hänsyn till.

Rabattregeln gäller då prismätningen anser enstaka tidpunkter i månaden. Vid användande av transaktionsdata kommer förekomsten av olika rabatter variera, men detta medför inget problem då man prismäter en period och därmed erhåller en god skattning på de reella fördelningarna mellan de som får rabatt och de som inte får rabatt. Detta gäller dagligvaruhandeln som prismäts med butikskasseinformation och där medlemsrabatter är vanligt förekommande.

Det är den nationella konsumtionen som prismäts, det vill säga alla varor och tjänster för konsumtionsbruk som kan köpas inom landet. Svenscars konsumtion utomlands prismäts inte, men till exempel paketresor med inbakad utrikes semestervistelse prismäts eftersom hela tjänsten köps som ett paket i Sverige. Utrikes resor med flyg, tåg, buss och båt prismäts om resan utgår från Sverige och biljetter säljs här. Handel från inhemska Internet-hemsidor ingår.

Ekonomisk statistik (ES)
 Prisstatistik (PR)
 Brunilda Sandén

De utvalda produkterna ändras också bara marginellt år från år, med utgående produkter och nya tillkommande produkter.

För att utföra ram- och urvalsförfarande behöver man dela upp undersökningen i flera produktområden samt i de två dimensionerna företag/butiker och produkter. På en högre produktområdesnivå är ambitionen att ha en heltäckning av områden, men inom dessa gäller urval av representantvaror och tjänster. Inom de flesta produktområdena (dagligvaror är ett av undantagen) väljs urvalet av representantvaror och tjänster medvetet, det vill säga utan inslag av slumpmässighet. Detta är helt i enlighet med internationell praxis och rekommendationer i t.ex. ILO (2004);

”5.27 Modern statistical sampling theory focuses on probability sampling. Use of probability sampling is also strongly recommended and standard practice for all kinds of statistical surveys, including economic surveys. But price index practice in most countries is still dominated by non-probability techniques. - - - 5.29 Bias resulting from non-probability sampling is negligible. There is some empirical evidence to support this assertion for highly aggregated indexes.”

Konsumtionen är uppdelad i grupper enligt den internationella klassifikationen COICOP (Classification of Individual Consumption according to Purpose) och därunder i KPI:s 360 så kallade produktgrupper. Produktgrupperna täcker tillsammans hela konsumtionsområdet och inom varje produktgrupp finns det ett urval av produkter som representerar produktgruppen. Produktgruppens benämning härrör i många fall från de produkter som representerar produktgruppen, men produktgrupperna motsvarar egentligen en stratifiering av hela produktpopulationen. Se **Bilaga 1 Antal produktgrupper och representantprodukter per COICOP**. Till varje produktgrupp knyts ett vägningstal som motsvarar konsumtionens värde, som aggregeras på högre nivåer. Se **Bilaga 2 Vägningstal per produktgrupp och COICOP**.

Butikskasseregisterdata finns inom dagligvaruhandeln och ger relativt många produkter på de ingående produktgrupperna. Alkoholhaltiga drycker och läkemedel är också butikskasseregisterdata, men här är produkterna definierade som kategorier. Det finns en betydande mängd varumärken inom dessa områden som inte visas i tabellen. För bilar erhålls data från ett privat undersökningsföretag och består produkterna av kategorier av bilmärken.

2.1 Ram

KPI undersökningen använder flera ramar för att dra urval av praktiska skäl. När gäller butiker och tjänsteställen för konsumtionsvaror och vissa enklare tjänster är det möjligt att dra urval ur en gemensam ram. För många tjänster däremot får upprätta speciella ramar för att kunna få fungerande urval.

Prisundersökning i butiker och lokala tjänsteställen

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

För flera stora produktområden kan priser samlas i butiker och andra lokala försäljningsställen av varor och tjänster. Priser är här ofta lokalt satta eller svåra att prismäta på annat sätt än med manuell mätning vid besök eller telefonintervju. Dessa områden kallas för intervjubaserade delundersökningar eftersom de lokala prisinsamlarna tillhör SCB:s fältkår av intervjuare på enheten DIH/INT. För CICOP-området 07.2.2 Drivmedel utförs prisinsamlingen av telefongruppen i Örebro på samma enhet. De COICOP områden som undersöks här är hela 01 Livsmedel och alkoholfria drycker, delar av 02 Alkoholhaltiga drycker och tobak, hela 03 Kläder och skor, mindre del av 04 Boende, större delen av 05 Inventarier och hushållsvaror, delar av 06 Hälso- och sjukvård, delar av 07 Transport, mindre del av 08 Post och telekommunikation, delar av 09 Rekreation och kultur, större delen av 11 Restauranger och logi samt delar av 12 Diverse varor och tjänster.

En sortimentsundersökning genomförs under hösten innan urvalet används från och med decembers prismätningar. Här undersöks butiker, som är nya i kommande års urval, med avseende på om de efterfrågade produkterna finns i butikerna.

Ram och ramförfarande för urval av försäljningsställen

Ramförfarandet avseende försäljningsställen och urvalsmetoden är detsamma för alla intervjuarbasade delundersökningar i KPI samt även för enstaka centrala delundersökningar. Ramen skapas genom ett uttag av poster av arbetsställen för vissa specificerade SNI-branscher ur senaste SAMU-versionen från SCB:s företags- och arbetsställeregister (FDB).

En rensning utförs för att reducera övertäckningen bestående av arbetsställe som inte har någon försäljning till allmänheten. I FDB används variabeln Benämning för att identifiera dessa arbetsställen.

Ramen över försäljningsställen stratifieras efter SNI-bransch, men inte efter storlek, region, kedjetillhörighet e. dyl. Undantag är att:

- Varuhus och stormarknader bildar ett enda stratum med SNI-branscher 47111, 47191 och 47199. Den sistnämnda innehåller huvudsakligen små arbetsställen av ringa intresse för mätningen som kommer att sällas bort.
- Stormarknader med färre än 50 anställda läggs även bland dagligvarubutiker, definieras som butik eller stormarknad vid eventuellt urval.
- Olika typer av klädesbutiker, SNI-branscher 47711 - 47715, slås samman.
- Hotell med och utan restaurang, 55101 och 55103, slås samman.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Storleksmättet vid urvalsdragning med varierande sannolikheter är en sammanvägning av antal anställda plus en och en omsättningsuppgift i registret som baseras på momsuppgifterna till Skatteverket. Den adderade ettan representerar ägarens arbetsinsats, vilket är betydelsefullt framför allt för små arbetsställen.

För lågprisbutiker inom bland annat dagligvaruhandeln är emellertid omsättningen per anställd högre än för genomsnittet. Vi får ett systematiskt underskott på arbetseffektiva enheter. De butiker som har relativt få anställda men hög omsättning kommer att ha lägre sannolikhet för att bli utvalda med antal anställda som storleksmått, än om omsättningen hade använts som storleksmått. Detta korrigeras för ett litet antal arbetsställen där hjälp-information har använts för modellskattningar.

Några speciella ramar

För vissa delar av KPI används speciella ramar. Detta gäller framförallt för många konsumtionstjänster. Ramar baseras ofta på omsättningsstatistik för företag och verksamheter. Nedan listas några speciella konsumtionsområden med vilken källa som används till ram och urval.

Konsumtionsområde	Källa för urvalsram
Konsumtion av el	Statens energimyndighet/SCB Regioner och miljö (RM), energi- och transportstatistik (ET)
Bränsle i boendet	Bolag inom gas, fjärrvärme, eldningsolja och pellets.
Hyra för lägenhet	Fastighetsregistret/SCB Region och miljö (RM), byggande, bostäder och fastigheter (BF)
Räntor	Banker och hypoteksinstitut
Läkarvård	Landsting
Tandvård	SCB Företagsdatabasen (FDB)
Resetjänster	Marknadsaktörer

2.2 Urval

Allokering av urvalet av försäljningsställen görs för varje stratum där ett mått på mellanbutiksvarians skattas. Här förutsätts urvalsstorlekarna för produkturvalen vara fixa. Det betyder att den variation som finns mellan produktvarianter låter sig visas i variation mellan butiker. Eftersom designen just nu inte tillåter en "totalallokering" där storlekar av både butiksurval och produkturval bestäms simultant är denna förutsättning rimlig. Arvidson (2004) "Designutredning för KPI: Effektiv al-

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

lokering av urvalet för prismätningarna i butiker och tjänsteställen”, Bakgrundsfakta till ekonomisk statistik 2004:05 visar att om det inte var praktiskt olämpligt så skulle urvalsstorlekarna för produkter vara större och för butiker mindre.

Skattningen av prisförändringar har aggregering i flera steg, dels över butiker till bransch och över produkter via produktundergrupp till produktgrupp och sedan till KPI totalt. Vägningstal finns i alla aggregeringarna. En speciell fördelningsfri metod har använts för skatta variansen (Jack-Knife). Helt kort finns cirka 800 butiker i urvalet. Lika många skattningar av prisutvecklingen från december året innan till referensmånad beräknas som det finns butiker i urvalet. I varje sådan skattning har en butik systematiskt tagits bort ur datamaterialet.

Låt y_{hi} vara skattningen för butik i tillhörande försäljningsställets stratum h och n_h antalet försäljningsställen. Låt y vara motsvarande skattning med samtliga försäljningsställe med i beräkningarna.

Bilda $d_{hi} = (y_{hi} - y) \cdot n_h / k$

där k är summan av produktgruppsvägningstalen för intervjuarsystemen, cirka 50 %. Divisionen medför att effekten på totala KPI av att ta bort en butik kommer att beräknas

Variationsmåttet är $a_h^2 = \frac{n_h^2}{n_h - 1} \sum_{i \in h} (d_{hi} - \bar{d}_h)^2$

Förslaget till urvalsstorlek är $n_h^{NY} \propto a_h \cdot \sqrt{c_h}$

där c_h är beräknad kostnad per försäljningsställe i genomsnitt, givet det produkturval som skall sökas i försäljningsställena i branschen (stratum). Urvalsstorlekarna är bestämda så att kostnaden totalt för intervjuarsystemen blir lika som föregående år eller anpassas till budget.

Metoden för urval av försäljningsställen är så kallat roterat, stratifierat, sekventiellt Poissonurval med urvalssannolikheter proportionella mot storleken av respektive försäljningsställe enligt Ohlsson (1990), "Sequential Poisson Sampling from a Business Register and its Application to the Swedish Consumer Price Index", R & D Report 1990:6.

Urvalet dras inom ramen för den ekonomiska statistikens urvalssystem SAMU. Metoden bygger på att urvalsramen förses med en variabel för permanenta likformigt fördelade slumpstal i intervallet (0,1), så kallad permanent random numbers, PRN. Nya enheter, födselar, tilldelas nya PRN, slumpmässigt, likformigt fördelade och oberoende av redan existerade nummer. Upphörda enheter försvinner helt enkelt ur ramen.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

För varje enhet i urvalsramen beräknas kvoten mellan storleksmättet och det tilldelade permanenta slumptalet. Urvalsramen sorteras efter stratum och inom stratum efter dessa kvoter i fallande ordning. Det önskade bruttourvalet utgörs av de första enheterna i respektive stratum i det antal som begärts.

Årligen roteras cirka 20 procent av urvalen med en metod som kallas RRG, random rotation group method. Varje enhet i urvalsramen tilldelas inte bara ett PRN utan också slumpmässigt ett av fem RRG-nummer 1-5. År 1 minskas PRN-talet för enheter i RRG-grupp 1 med 0,1, varvid de PRN-tal som då blir negativa samtidigt ökas med 1,0 så att de återigen finns i intervallet (0,1). År 2 minskas PRN-talet för enheter i RRG-grupp 2 med 0,1 och de PRN-tal som då blir negativa samtidigt ökas med 1,0. Efter fem år har alla PRN-nummer minskats med 0,1 alternativt ökats med 0,9. De små enheter som har en urvalssannolikhet mindre än 10 procent kommer med ganska stor säkerhet att finnas i urvalen i högst fem år, medan större företag kan få vara med fler år i följd.

Bruttourvalen skall vara så stora att man, efter rensning för övertäckning, för de flesta strata har åtminstone önskad nettourvalsstorlek. Man bör dock inte beställa för stora bruttourval eftersom urvalssannolikheterna för nettourvalet då inte blir riktigt proportionella mot storleken, speciellt får man för många enheter som är valda med säkerhet. Storleken av bruttourvalen bör bestämmas efter analys av tidigare års utnyttjade bruttourval för att uppnå önskade nettourval.

Nettourvalet består av mer än 50 SNI branscher med över 800 arbetsställen. Vid undersökningen start och under året sker ett litet bortfall beroende på att butiker försvinner från marknaden av en eller annan orsak. Nettourvalet av arbetsställen varierar starkt mellan de olika branscherna (strata) beroende på olika betydelse (vikt) inom konsumtionen och på historisk urvalsosäkerhet på målvariabeln prisindex. Se **Bilaga 3 Urvalsstorlekar och insamlingssätt per strata**.

Urval av produkter i "dagligvarusystemet"

Med dagligvarusortimentet avses livsmedel, drycker, tobak, varor för hushållsunderhåll, personliga hygienartiklar med mera, dock inte färskvaror. Sedan 2013 har butikskasseregisterdata används istället för prisinsamling genom butiksbesök, efter försöksverksamhet under 2012. I enstaka butiker sker prisinsamling fortfarande med butiksbesök.

Alla transaktioner som har en EAN-kod kan identifieras i butikskasseinformationen. Därmed blir den operationaliserade definitionen av dagligvarusortimentet varor med EAN-kod som ingår i dagligvaruhandels levererade kassaregister. Här ingår då inte färskvaror inom kött, fisk, frukt och grönt.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Urvalen av varuvarianter har dragits centralt på prisprogrammet med metoder för sannolikhetsurval. Detta möjliggörs av att de stora butikskedjorna vänligen har bistått SCB med register över varuvarianter, med data om senaste års försäljningsvärde.

SCB har haft en vision om att årligen byta ut urvalet för cirka en femtedel av sortimentet inom dagligvaror. Detta skulle ha utförts genom att urvalen för vissa varugrupper helt har bytts ut mot helt nya och oberoende urval. I praktiken har inte resurser funnits för denna höga ambition.

Urvalsramar

Urvalsramarna från de stora butikskedjorna omfattar cirka 50 000 artiklar vardera. Det finns möjligen undertäckning, men okänd.

Inom gruppen kolonialvaror (förpackade produkter) finns cirka 60 produktgrupper i KPI. Dessa utgör strata av produkter. Ett problem är att klassificering av varuvarianter kan utföras på många sätt. SCB och varje butikskedja gör det på olika sätt. Registren från handeln är stora och det är inte möjligt att maskinellt eller manuellt klassificera alla varuvarianter i registren. Först har tillgänglig information i ADB-form utnyttjats för preliminär gruppering, varefter ett granskningsförfarande enligt Pareto-principer har används för att manuellt kontrollera och korrigera kodningen.

I praktiken har vi sorterat posterna inom en produktgrupp i meningsfulla "understrata", tex har sill konserver sorterats efter ansjovis, sill/strömming respektive övrigt. Ramarna har dessutom sorterats efter bland annat leverantör. När vi sedan utfört systematiskt pps-urval har vi fått en spridning av urvalet på understrata och i viss mån på leverantörer m.m. Med en sekventiell urvalsmetod, liknande SAMU:s, kan man inte uppnå detta utan en formell stratifiering och med bestämda urvalsstorlekar för varje litet understratum.

Urvalsmetod

För alla varor under det här systemet, det vill säga djupfryst, konserver, specier och artiklar för tvätt och personlig hygien, dras varianturval men utan rotation. Urvalen blir då varje år aktuella samtidigt som de i hög grad är desamma från år till år. Tre stratifierade urval av varuvarianter dras med urvalssannolikheter proportionella mot omsättningen, ett urval för vardera block inom dagligvaruhandeln. Det finns tre block, varav två utgörs av två kedjor inom dagligvaruhandeln och det tredje blocket representerar övriga dagligvaruaktörer. Urvalen för de tre blocken är negativ samordnade.

Eftersom det blir fråga om en mix av "statistiska metoder" och praktiska förfaranden beskrivs förfarandet från A till H.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

- A. Samkör med föregående års register och påför stratumkod samt det permanenta slumpetal som lagrats för varje post i registret då. Matchning utförs med hjälp av den varukod som respektive block använder.
- B. För nya poster skapas ett likformigt fördelat slumpetal (PRN) mellan noll (0) och ett (1).
- C. Med hjälp av blockets egna varuklassificeringar, och samkörning mellan blockens register med hjälp av EAN-koden, skapas en preliminär stratumkod för de nya posterna.
- D. Kontrollera enligt Pareto-principer de viktigaste produkternas tilldelade stratumkoder. Momenten A – D utförs av ES/NS-Ö.
- E. Beräkna target inclusion probabilities $\lambda_{hi} = n_h \cdot s_{hi} / \sum_{j=1}^{N_h} s_{hj}$ där n_h är den önskade urvalsstorleken i stratum h och s_{hi} är storleken (omsättningen) för varuvariant hi , $i=1, 2, \dots, N_h$ i stratum $h=1, 2, \dots, L$. Om λ_{hi} blir större än ett läggs posten i ett stratum för poster valda med säkerhet.
- F. Beräkna värdet av rankingsvariabeln $Q_{hi} = \frac{U_{hi} \cdot (1 - \lambda_{hi})}{\lambda_{hi} \cdot (1 - U_{hi})}$, $i=1, 2, \dots, N_h$ och stratum $h=1, 2, \dots, L$, där U_{hi} är det permanenta slumpetalet (PRN).
- G. Sortera registret efter stratum (h) och rankingvariabeln Q_{hi} .
- H. För varje stratum plockas de n_h första posterna som avser KPI-mätbara varuvarianter ut. Valda poster granskas vid några besök i väl sorterade butiker. Om urvalet netto blir otillräckligt kan ytterliga produkter väljas, i den ordning de ligger.

Vägningstal

Eftersom valda produkter skall vägas proportionellt mot omsättningen vid aggregeringen till index för produktgrupp, och har valt dem med urvalssannolikheter proportionella mot omsättningen blir urvalen självvägande. Undantag är de produkter som valts med säkerhet. Dessa får vägningstal

$$n_h \cdot s_{hi} / \sum_{j=1}^{N_h} s_{hj}$$

Varierande vägningstal erhålls även om vi under stratifierat en produktgrupp i fler än ett stratum.

Butikskasseinformation i dagligvarusystemet

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

I dagligvarusystemet är urvalet av produkter relativt stort¹; 700 produkter att mäta per butik, det är gissningsvis gällande världsrekord i KPI-sammanhang. Designen med gemensamma varuvarianturval för alla butiker i butiksurvalen per block, kallas tvådimensionell sampling. Denna design ger större varians i skattningen av prisutvecklingen än med motsvarande urvalsstorlekar och tvåstegsurval, det vill säga med oberoende varianturval per butik. Sämst fungerar den tvådimensionella designen om det inte är detaljisterna (butikerna) som bestämmer konsumentpriserna utan tillverkarna/leverantörerna och om dessa ser till att ändra priserna på ett enhetligt sätt samtidigt i hela landet och för alla butikstyper².

Butikskasseinformation började utnyttjas, från och med 2012, för ett av de stora blocken inom dagligvaruhandeln och där är den manuell insamling begränsad till färskvaror, frukt, grönt, färsk fisk och kött. För 2013 utökades detta till de två övriga stora blocken. Detta innebar en stor urvalsökning av produkter eftersom det är betydligt billigare att samla in butikskasseinformation än besöksinsamlad information.

2.3 Mätinstrument

I de intervjubaserade undersökningarna sker prisinsamlingen med stöd av surfplattor. Läsplattorna har gjort det möjligt med dels olika logiska kontroller och dels automatiska kontroller där de registrerade priserna relateras till historiska värden direkt vid datainsamling.

För de undersökningar som utförs centralt förekommer det flera specialiserade frågeformulär som skickas till uppgiftslämnare. Det förekommer också inhämtning av priser från Internet eller direkt från uppgiftslämnare utan annat instrument än produktdefinitionen av vad som ska prismätas.

Mätinstrumentet för de intervjuinsamlade priserna är ett webbformulär som laddas på intervjuarnas läsplatta efter att de har loggat in och valt mätvecka.

Först syns en startside med aktuell viktig information. Intervjuaren går sedan vidare till en sida med butiker som ingår i prismätningen under aktuell mätvecka. Dessa listas med butiksbenämning och adress. Här syns sedan vilka butiker som intervjuaren har gjort prisinsamling på och skickat in data samt vilka butiker som eventuellt återstår. Intervjuaren kan uppdatera kontaktuppgifter och ange om butiken har stängt

Man öppnar butiken och får en lista med de utvalda produkterna i butiken. Här listas produkterna med produktnamn, produktdefinition, produktbeskrivning och föregående månads pris med en produktsignal (se nedan). Här kan enkla änd-

² Vore det så skulle vi å andra sidan välja få butiker och ännu fler produkter.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

ringar registreras eller om priset är oförändrat anges. Om det har skett ett produktbyte eller om en kommentar behöver läggas till går intervjuaren vidare in till en mera detaljerad bild för produkten.

När alla priser för en butik har registrerats skickar intervjuaren in uppgifterna till Avdelningen för Ekonomisk Statistik, Prisenheten på SCB (ES/PR) där de kan granskas redan dagen efter prismätningen.

Produktsignalen ger information om prisinsamlingssituationen:

- 11 Oförändrat pris och kvantitet, ordinarie pris
- 12 Oförändrat pris och kvantitet, reapris
- 13 Oförändrat pris och kvantitet, kampanjpris
- 01 Ändrat pris och/eller kvantitet, ordinarie pris
- 02 Ändrat pris och/eller kvantitet, reapris
- 03 Ändrat pris och/eller kvantitet, kampanjpris
- 21 Byte av produktvariant, ordinariepris
- 22 Byte av produktvariant, reapris
- 23 Byte av produktvariant, kampanjpris
- 55 Produkten saknas eller har tagit slut

Telefonintervjuare

Ett specialfall är insamling av priser från bensinstationer, där drivmedel, bildäck och biltvätt prismätts. Denna undersökning utförs av telefonintervjuare på SCB som sitter i Örebro. De som utför dessa prismätningar har direkt access till KPI:s produktionssystem och kan registrera priserna på SQL databasen med hjälp av systemets gränssnitt. Detta utförs då på samma sätt som för de så kallade centralpriserna som samlas in centralt av personalen på ES/PR

2.4 Insamling

Under detta avsnitt behandlas insamlingsförfarandet för intervjuinsamlade priser och centralt insamlade priser.

Insamlingsförfarande, fältundersökning

Insamling av priser sker en gång i månaden per produkterbjudande och det sker under 3 insamlingsveckor. Butikerna fördelas till vecka 1, 2 eller 3. Den andra veckan är den vecka då den 15:e infaller och första veckan är veckan före samt tredje veckan är veckan efter. In-samling utförs antingen med butiksbesök eller med telefonkontakt. Insamlingen utförs av intervjuare på Avdelningen för Datainsamling för individer och hushåll, Enheten för intervjuverksamhet (DIH/INT). För

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

registrering använder intervjuarna en webbaserad lösning där uppgifterna överförs till KPIs produktionssystem kontinuerligt.

För prisinsamlingen från bensinstationer är fördelningen över insamlingsperioden mer detaljerad. Av de 100 utvalda bensinstationerna har var och tilldelats en undersökningsdag under treveckorsperioden. Fördelningen är ungefär lika många per vardag.

Urval av produkter

För andra produkter än dagligvaror saknas i de flesta fall urvalsramar. Produkter som prismäts i butiker väljs subjektivt av intervjuaren som tilldelats butiken och produkten. Produkter som väljs på detta sätt finns inom produktområdena kläder och skor, inventarier och hushållsvaror, fritidsvaror, datorer, fotoutrustning, radio, TV och Audio utrustning, restauranger och logi samt en del personliga tillhörighetsvaror. Dessa produkter har en bredare definition än vad dagligvarorna har, beroende på att med en alltför smal och exakt produktdefinition är risken stor att den efterfrågade produkten inte finns i butiken.

För den här typen av produkturval finns regler för urvalet och löpande månatliga prismätningar.

- Den mest sålda produkten inom given produktdefinition väljs.
- Alternativt väljs produkt som finns bland de mest sålda produkterna inom samma definition.
- Produkten prismäts så länge som den är aktuell i urvalet och i försäljningen.
- När en produkt utgått ur försäljningen ska den bytas mot en ny produkt.
- När en produkt visar tecken på betydligt avtagande försäljning, har flyttas till undanskymd plats eller har haft flera realisationer på rad, ska produkten bytas.
- Vid byte av produkt gäller att liknande produkt ska väljas och att produkten ska vara bland de mest sålda produkterna inom given produktdefinition.
- Om produkten är definierad som en kvalitetsjusteringsprodukt så ska en kvalitetsjustering utföras vid produktbytet.
- Kvalitetsjusteringen anges med ett belopp på hur mycket mer eller mindre kvalitet som den nya produkten kan värderas med (för prisjusteringar och kvalitetsjusteringar se avsnitt 3.1.3).

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Några speciella delundersökningar

Några större undersökningar som använder olika urvalsmetoder presenteras här. Dessa undersökningar kallas för Centralprisundersökningar där priser samlas in centralt från Prisenheten på SCB. Priser hämtas in varje månad med frågeformulär, sökningar på Internet och direkt kontakter med uppgiftslämnare. Ett exempel är nätpriser för elprisundersökningen. Frågeformulär skickas till de valda bolagen varje månad. Tidigare skickades också frågeformulär för elkraftspriserna men numera erhåller vi istället alla dessa priser från myndigheten Energimarknadsinspektionen.

Hysesundersökningen

Hysesundersökningen i KPI undersöker priser (hyror) för hyreslägenheter och garage. Från och med 2017 används inte längre index för hyreslägenheter som en skattning av boendekostnaden för bostadsrättslägenheter utan för dessa görs från och med 2017 en separat undersökning, se avsnittet *Avgifter till Bostadsrättsföreningar*. Populationen är lägenheter som upplåts med hyresrätt. Lägenheterna ska vara tillgängliga på den öppna marknaden. Med andra ord ingår inte lägenheter som är studentbostäder, äldreboende, servicebostäder och dyl.

KPI:s urval av hyreslägenheter är ett suburval från den större och årliga undersökningen Hyror i bostadslägenheter (HiB) som utförs av SCB (Samhällsbyggnad och turism). Undersökningen HiB har från 2016 en ny design som medför ett större urval som uppgick till drygt 15 000 lägenheter. HiB fungerar även fortsättningsvis som urvalsram till Hysesundersökningen i KPI. Undersökningen ställs till fastighetsägaren eller förvaltaren som besvarar frågor om hyran för lägenheten. Urvalet är stratifierat på regioner, Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, övriga större kommuner och övriga mindre kommuner, samt år för färdigställande och lägenhetstyp. För KPI dras ett suburval från HiB på knappt 700 hyresrätter av de i HiB ingående c:a 15 000 hyresrätterna. Urvalet är ett så kallat roterande pps-urval (Pareto nps) med utbyte av ungefär en femtedel av hyresrätterna varje år. Urvalet till KPI dras på hösten ur HiB-urvalet för innevarande år och årshyran i denna undersökning används i viktningen av lägenheterna för urvalsförfarandet. I följande redogörs i korthet kring urvalsmetoden:

Urvalssannolikheten, $\lambda_{k|s_a}$, för att en till HiB utvald lägenhet k skall komma att inkluderas i suburvalet till KPI, bestäms som

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

$$\lambda_{k|s_a} = n \times \frac{x_{kh} \times \frac{N_{kh}}{n_{kh}}}{\sum_{s_a} (x_{kh} \times \frac{N_{kh}}{n_{kh}})}$$

Där

n är den önskade urvalsstorleken för KPI:s suburval,

x_{kh} är lägenheten kh :s hyra för senaste januari (januari ett år innan januari för KPI:s mätmånad) enligt HiB,

N_{kh} står för totala antalet lägenheter i det nyssnämnda HiB-stratumet h och

n_{kh} står för antalet till HiB utvalda lägenheter från stratum h .

s_a betecknar det totala HiB-urvalet.

Vid KPI:s suburval av lägenheter till BHU används ett samplingsschema, som benämns Pareto π ps. Schemat är mycket likt sekventiell Poisson-urval, vilket är det schema som används för KPI:s butiksurval. Båda dessa scheman har, förutom egenskapen att de kan användas för att realisera ett urval enligt en urvalsdesign med sannolikheter proportionella mot en storleksvariabel, även egenskapen att de möjliggör urval av fixerad storlek och detta dessutom under restriktionen att urvalet sker efter SAMU principer.

Vid det årliga suburvalet beräknas för varje lägenhet k värdet på en så kallad rankingvariabel, Q_k , med ledning av lägenhetens permanenta slumpstal ξ_{hk} samt lägenhetens inklusionssannolikhet vid suburvalet $\lambda_{k|s_a}$ (inklusionssannolikheten vid suburvalet under det givna HiB-urvalet). Värdet på rankingvariabeln beräknas då enligt följande formel

$$Q_k = \frac{\xi_k \times (1 - \lambda_{k|s_a})}{\lambda_{k|s_a} \times (1 - \xi_k)}$$

Data samlas in med elektronisk blankett av DFO/IF. Den huvudsakliga undersökningen görs den första månaden varje kvartal, med månadsvis uppföljning till dess fastighetsägaren har lämnat prisuppgifter för hyresförändring för året. Fastighetsägare som är nya i urvalet för kommande år får undersökningen redan i oktober för att få med prisuppgifter i basen för det kommande året.

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

Avgifter till Bostadsrättsföreningar

Från 2017 undersöks avgifter till bostadsrätter genom en separat undersökning riktad till bostadsrättsföreningar. Tidigare antogs avgiftsutvecklingen följa hyresutvecklingen för hyresrätter genom den så kallade *hyresekvivalensansatsen* varför hyresundersökningens urval var större. Från 2017 dras ett urval om knappt 600 bostadsrättsföreningar enligt samma urvalsmetod som för hyreslägenheter i Hyresundersökningen, Pareto π ps. Urvalet sker ur Lägenhetsregistret och ramen avgränsas till lägenheter i bostadsrättsföreningar. Storleksmättet som används i urvalsfarandet är bostadsrättsföreningens totala boarea och stratifiering sker enligt samma principer som i hyresundersökningen – med fem regionala strata för Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, Stor-Malmö, större kommuner och små kommuner samt ålderstratifiering inom region. När bostadsrättsföreningar valts enligt Pareto-principen till urvalet görs sedan ett slumpmässigt urval av en bostadsrätt från bostadsrättsföreningen. Avgiftsutvecklingen för den utvalda bostadsrätt förväntas avspegla avgiftsutvecklingen i föreningen.

Egnahem och bostadsrätter

Kostnaderna för boende utgör en relativt stor del av Sveriges KPI-mätning. Utöver hyror och månadsavgifter prismäts inom COICOP-gruppen för boende även olika kostnader för egnahem/bostadsrätter samt elektricitet och bränsle. I detta avsnitt beskrivs index för egnahem/bostadsrätter som delas upp i två grupper, Egnahem: Vatten och bostadsanknutna tjänster samt ~~Egnahem:~~ Nyttjande av bostaden.

Eftersom driftskostnader i regel är inkluderade i bostadsrätternas månadsavgift avser den första gruppen rena driftskostnader i egnahem för annat än energi. Mer specifikt består den av kostnader för vatten och avlopp, renhållning samt sotning. För vatten och avlopp samt renhållning utgörs rampopulationen av kommuner och ett urval dras proportionellt mot storlek där antal villor i kommunerna är storleksvariabeln. För sotning dras ett urval av företag i branschen 81222 Skorstensfejare från FDB. Prisinsamling utförs centralt från prisenheten.

I den andra gruppen där även bostadsrätter numer innefattas ingår ett flertal kapitalrelaterade kostnadsposter varav räntekostnader och avskrivningar är de största, men där även tomträttsavgäld, reparation varor, försäkringsavgifter och kommunal fastighetsavgift utgör egna mätningar.

Räntekostnadsindex: Allmänt

Undersökningen för räntekostnader i KPI avser att mäta hushållens räntekostnader för att bo i egnahem och bostadsrätter. Räntekostnadsindex (R) beräknas som en produkt av två faktorer som i sin tur är indextal, nämligen räntesatsindex (RS) och kapitalstocksindex (KS). Räntesatsindex syftar till att mäta den genomsnittliga

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

räntesatsutvecklingen för lån kopplade till egnahem/bostadsrätter dvs. låne-
stocken av villa- och bostadsrättslån. Kapitalstocksindex syftar till att mäta ut-
vecklingen över tid av jämförbara bostäder till anskaffningspris eller annorlunda
uttryckt det kapital som bostadens ägare har lagt ned på huset/lägenheten och har
räntekostnader för. Räntekostnadsindexet (R) för aktuell månad m och baspe-
rioden 0 lika med december månad året närmast före aktuellt år, beräknas genom
att räntesatsindexet multipliceras med kapitalstocksindexet enligt:

$$R_0^m = 100 \times RS_0^m \times KS_0^m$$

Detta räntekostnadsindex med december föregående år som basperiod, används
sedan i formlerna (4) och (5) i avsnitt 3.1.2 nedan för omräkning till andra baspe-
rioder inför aggregering till högre nivåer, i likhet med vad som gäller för alla pro-
duktgrupper i KPI.

Räntekostnadsindex: Faktorn räntesatsindex

Räntesatsindex beräknas utifrån månatligen insamlade räntesatser på bostadslån
men tillämpas i KPI-beräkningen på hela räntekostnaden för både lånat och eget
kapital. Att låneräntesatsernas utveckling tillämpas även på eget kapital är en
medveten förenkling. Denna bygger på antagandet att tänkta relevanta räntesatser
för eget kapital (försakad kapitalavkastning) rör sig parallellt med dem för lån, om
än på annan nivå.

Från och med 2015 kommer räntesatsindex i KPI att beräknas utifrån underlag från
Finansmarkandsstatistiken på SCB. Tidigare användes publicerade listräntor. Fi-
nansmarknadsstatistikens undersökning baseras på ett urval av monetära finans-
institut (MFI), vilka har rapporteringsskyldighet enligt Riksbankens föreskrifter.
Urvalet består av alla stora aktörer och täcker stor del av utlåningsmarknaden.
Räntestatistiken baseras på faktiska avtalade räntor vilka kan skilja sig från de list-
räntor som banker och bolåneinstitut publicerar. Räntorna beräknas också som ge-
nomsnittlig ränta under kalendermånad. Index beräknas därmed på genomsnitt-
liga räntor per lånegivare och ränteintervall.

För typ av lån tillämpas ränteintervall med sex olika strata:

- Lån med mindre än eller lika med 3 månaders räntebindningstid.
- Lån med mer än 3 månader och mindre än eller lika med 1 års räntebind-
ningstid.
- Lån med mer än 1 års och mindre än eller lika med 2 års räntebindningstid
- Lån med mer än 2 års och mindre än eller lika med 3 års räntebindningstid.
- Lån med mer än 3 års och mindre än eller lika med 5 års räntebindningstid.
- Lån med mer än 5 års räntebindningstid.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Insamlingen av genomsnittsräntor utförs av enheten för Betalningsbalansen och Finansmarknadsstatistiken på SCB. Genomsnittsräntorna för ovan nämnda löptider baseras på långgivarens samtliga utestående bostadslån till hushåll. I månadsberäkningen görs en justering för eventuella listränteförändringar under aktuell månad eftersom genomsnittsräntorna avser föregående månad.

Ett räntesatsindex, RS , för en specifik bindningstid dvs. ett vägt geometriskt genomsnitt, för någon av bindningstiderna, $t = 0, 3$ månader, 1, 2, 3, 5 och 8 år (där $t=0$ innebär rörlig bankränta) av de långgivare som tillhandahåller just dessa löptider (alla långgivarna erbjuder inte alla bindningstider) beräknas enligt formeln nedan:

$$RS_0^m = \frac{\prod_{i \in S_t} (\bar{R}_i^m)^{w_i}}{\prod_{i \in S_t} (\bar{R}_i^0)^{w_i}}$$

Där $\bar{R}_i$ betecknar estimerad medelränta för den givna bindningstiden hos en specifik långgivare och w_i = värdevikt för en specifik långgivare, i betecknar det i :te bo-

låneinstitutet, S_t i noteringen $i \in S_t$ betecknar den undersökta mängden förekommande lån hos de olika bolåneinstituten för alla löptiderna. Värdevikterna uttryckts i andelen ränteintäkt för respektive långgivare (ränteintäkterna beräknas i miljoner kronor) under basperioden och vikterna summeras till ett.

Viktningen beräknas om varje år dels mellan låneformerna och dels mellan långivarna. Underlaget baseras på uppgifter från SCB:s Finansmarknadsstatistik.

Räntekostnadsindex: Faktorn kapitalstocksindex

Sedan 2010 används en modellbaserad lösning för beräkning av kapitalstocksindex. Modellen använder historiska värden av fastighetsprisindex och en historisk innehavsstruktur för att estimeras prisutvecklingen av husens genomsnittliga anskaffningspris. Fastighetsprisindex beräknas av annan enhet på SCB, RM/BV, och publiceras kvartalsvis på SCB:s webbplats. För motsvarande kapitalstocksindex för bostadsrätter används företaget Valueguards prisindexserie för bostadsrätter. Med innehavsstruktur menas husstockens fördelning efter hur lång tid husets/lägenhetens nuvarande innehavare har ägt bostaden. Data om denna fördelning fås från registerdata (lägenhetsregistret).

Målpopulationen för räntekostnadsindex utgörs av hushållens innehav av egna hem och bostadsrätter, men även fritidshus. Det görs ingen särskild undersökning för fritidshus utan dessa representeras av kostnadsutvecklingen för egna hem. Kapitalstocksindex kan definieras som förändringen av sammanlagt nedlagt (både lånat och eget) kapital i egna hem och i bostadsrätter. Med nedlagt kapital avses för-

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

värvspriser som nuvarande ägare har gjort. Investeringar i nyproducerade bostäder beaktas inte då kapitalstocksindexet ska spegla en konstanthållen hus- och lägenhetsstock.

Beräkningen av kapitalstocksindex följer nedan angiven formel:

$$KS_0^m = \left(\frac{\sum_{j=0}^k N^{i-2, B-j} \times I^{q-j}}{\sum_{j=0}^k N^{i-2, B-j} \times I^{q-j-4}} \right)^{\frac{m}{12}}$$

Beteckningarna i formeln ovan är:

- $N^{i-2, B-j}$ = antal hus år $i - 2$ som ägarna förvärvade det år då kvartal $B - j$ inföll.
- I = fastighetsprisindex (FPI).
- i = aktuellt år (dvs. det år KPI-beräkningen avser).
- $i-2$ = det år innehavsstrukturen avser. (Not: Data om denna kommer med två års fördröjning).
- j = nuvarande ägarens innehavstid sedan förvärvet, räknad i antal kvartal.
- B = det fjärde kvartalet år $i-2$ (med kvartalen i löpande numrering över alla åren i en följd).
- q = kvartalet då senaste FPI är publicerad, under beräkning för månad m (med kvartalen i löpande numrering över alla åren i en följd). (Not: FPI finns med 1 till 2 kvartals eftersläpning.)
- m = aktuell månad, 1 till 12.
- k = antalet kvartal tillbaka som index beräknas på. Beräknas från senaste kvartal ($j=0$) bakåt till starten. Statistik på innehav och fastighetsindex går tillbaka till 1961.

Formeln svarar på frågan: Vilket kapital har husägaren (skattningsvis) räntekostnad på i månaden m , i förhållande till det de hade i december förra året. Beräkningen visar den ändrade kostnaden för lånefinansiering och försakad kapitalavkastning genom att fastighetspriserna förändras.

Referens till beräkningen av kapitalstocksindex är en PM till KPI-nämndens sammanträde nr 241 (finns på www.scb.se). M. Ribe 2009-12-17. "Förslag till korrigerad beräkningsmetod för kapitalstocksindex".

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Vägningstalet i KPI-korgen för hela räntekostnadsindex beräknas inte från konsumtionsbelopp framtagna av Nationalräkenskaperna utan från konsumtionsbelopp som skattas med en modell. Modellen är ny från och med 2011.

Konsumtionsbeloppet för räntekostnader under år $i - 2$, att användas till vägningstalet i år-till-månadslänken för år i (enligt formel (6) i avsnitt 3.1.2 nedan, och på motsvarande sätt för år-till-årlänkar), beräknas enligt:

$$U_{i-2}^R = R_{i-2} \times T_{i-2} \times \frac{4}{3} \times \frac{\left(\sum_{h \leq i-2} \frac{N^h \times I^h}{(1-F)^{i-2-h}} \right)}{\bar{I}^{h=\tau} \times \sum_{h \leq i-2} N^h}$$

Beteckningarna i formeln ovan är:

- U_{i-2}^R = konsumtionsbeloppet avseende räntekostnader under år $i - 2$.
- R = genomsnittlig bostadsräntesats för år $i-2$.
- T = taxeringsvärde totalt för stocken år $i-2$. (Not: Som framgår av formeln räknas beloppet upp med faktorn $4/3$, vilket får beloppet att svara mot marknadsvärdet för år $i-5$.)
- N = antal omsatta hus, för varje år h .
- I = fastighetsprisindex, för varje år h .
- τ = år för vilket värde från senaste allmänna taxeringen finns tillgänglig.
- F = antagen konstant andel kapitalförslitning per år.

Syftet med denna beräkning är att få fram ett det totala inköpspriset (egentligen det totala nedlagda kapitalet) av alla småhus i kapitalstocken.

Referens till beräkningen av vägningstal är PM till KPI-nämndens sammanträde nr 242 (finns på www.scb.se).

O. Grünewald, H. Allansson 2010-10-19. Beräkning av vägningstal för räntekostnad i KPI.

Övriga delposter i egnahem/bostadsrätter

Posten för avskrivningar inom egnahem är också relativt stor med en vikt på cirka 2 procent av hela KPI under de senaste åren (2,18 % under 2016). Undersökningen syftar till att mäta kostnaden för att bibehålla en konstant boendestandard i sitt egnahem. Index för avskrivningar består av två huvuddelar, bygg- och hantverks-tjänster samt byggnadsvaror. För tjänstedelen beräknas index utifrån lönekostnaden för ett rad olika avtalsområden det vill säga löneutvecklingen justerat för produktivitetsutvecklingen. Index för varudelen beräknas utifrån ett stort antal olika byggvaror Försäljningsställen för dessa varor dras i KPI:s generella butiksurval

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

och priserna samlas in på plats i butikerna av samma personal som samlar in priser på livsmedel, kläder och andra butiksvärar.

Vissa byggmaterialvärar finns i KPI på två ställen, till exempel tvättmaskin, diskmaskin och kyl/sval som också finns under Inventarier och hushållsvärar, där de har en vikt som ska representera förbättringar av standarden, medan de i posten för avskrivningar representerar upprätthållandet av standarden. Avskrivningar är den post som har påverkats av det så kallade ROT-avdraget, först genom en pris-sänkning på tjänstedelen vid införandet och därefter genom en minskning av vikten. När ROT-avdraget minskades 2016 ökade index för avskrivningar.

En annan post inom gruppen egna hem är "Reparation, värar" som syftar till att representera smärre underhåll och reparationer. I undersökningen mäts olika typer av spik, färg och tapeter. Försäljningsställen för dessa värar dras i KPI:s generella butiksurval och priserna samlas in av samma personal som samlar in priser på livsmedel, kläder och andra butiksvärar.

Tomträtt är en form av nyttjanderätt till fastigheten, som kan upplåtas främst av kommunen eller staten. Tomträtt ska upplåtas på obestämd tid mot en årlig avgäld. Denna post har en mycket låg vikt jämfört med övriga poster inom boendet. Månadsindex för tomträtt skattas av föregående månads förändring av KPI.

Försäkring för byggnadsdelen i villaförsäkringen ingår under egnahem. Ett antal försäkringsbolag har utvalts och dessa gör själva ett urval av sina kunders sakförsäkringar och noterar dessas försäkringsavgifter. Vi får här in både hemförsäkring och försäkring för byggnadsdel. Den förra hamnar under COICOP gruppen 12.5 medan den senare under egnahem.

Kommunal fastighetsavgift avser att mäta utvecklingen av fastighetsavgiften för småhus (tidigare fastighetsskatten). Avgiften förändras normalt bara en gång per år, vilket innebär att en beräkning av index för hela det kommande året görs vid årsskiftet. Indexberäkningen baseras på det totala beloppet uttagen fastighetsavgift, samt på en prognos för uttaget under det kommande året. Prognosen tas fram genom en mikrosimulering med FASIT-modellen. Detta är en modell som SCB utvecklat i samarbete med Finansdepartementet.

För bostadsrätter beräknas inre underhåll och reparationer ungefär på samma sätt som ovan beskrivning för avskrivningsposten i egnahem. Ett något färre antal byggmaterialvärar ingår dock i denna beräkning. Övriga utgifter för bostadsrätter ingår i månadsavgiften såsom kommunal fastighetsavgift, tomträttsavgäld, fastighetsförsäkring samt yttre underhåll och reparationer.

Undersökningen av elpriser

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Elström är först uppdelat i två produktgrupper, Elström för lägenhetskunder och Elström för egnahemskunder, samt därunder uppdelade i två prisområden, nätpri-
ser och priser för kraftöverföringen.

Statistik från SCB-enheten RM/ET hämtas angående nätföretagens leveranser till hushållen och kraftöverföringsbolagens elförsäljning till hushållen. Företagen som listas här utgör ram för respektive område. Urval för båda prisområdena är dragna med urvalssannolikheter proportionella mot storleken. Storleksmåttet är levererad och såld el i MWh under år y-2. I urvalet för nätföretagen 2016 har de 4 största valts med säkerhet och 20 företag med PPS urval. De 3 största prismäts på sammanlagt 10 regionala orter, vilket ger 31 kundprofilobservationer. För företagen som står för kraftöverföringen har 5 företag valts med säkerhet och 10 med PPS urval.

För produkturvalet har tre kundprofiler definierats med hjälp av representanter för branschen.

- Profil 1 är hyres- eller bostadsrättslägenhet med genomsnittsförbrukningen 2000 KWh per år.
- Profil 2 är hushåll i egnahem utan elvärme, med genomsnittsförbruknings på 5000 KWh per år
- Profil 3 är hushåll i egnahem med elvärme, med genomsnittsförbruknings på 20000 KWh per år.

För profil 3 görs också en uppdelning på kunder med enkel tariff och kunder med tidstariff för nät priserna. Endast en minoritet av nätföretagen har tidstariff, men de två största koncernerna ingår. För tidstariffen finns dessutom en säsongskomponent med hög och låg avgift under november till och med mars för del av nationen. Under resten av året har alla med tidstariff låg avgift. Priser på kraftöverföringen finns för olika avtalstyper och här är tre avtal valda, tillsvidareprisavtal, fastprisavtal 1 och 3 års bindningstid och rörligt prisavtal.

Prisuppgifterna för nät samlas in med blanketter som skickas till uppgiftslämnare med e-post från nätleverantör. För nätpriser samlas uppgifter in om fast och rörlig avgift för profil 1, 2 och 3 med enkeltariff samt fast avgift, rörlig låg och hög avgift för profil 3 med tidstariff.

För kraftöverföringen samlas priser in från Energimarknadsinspektionen dit elleverantörerna är skyldiga att leverera sina prisuppgifter. Vi erhåller priser för tillsvidareprisavtal, 1 och 3 års fast prisavtal och rörligt prisavtal. Det rörliga prisavtalets rörliga del innehåller en avgift från leverantören, en av leverantören beräknad del för el-certifikat och elpriser från elbörsen. Från och med hösten 2011 är Sverige indelad i 4 olika område med olika priser och från 2012 prismäter vi priserna från

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

alla fyra regionerna. Elbörspriserna, gällande månadens genomsnittspris för varje område, hämtas från Nord Pool Spot på Internet (Elbörsen). För att väga ihop de olika prisavtalen används rörliga vikter, som inhämtas samtidigt med priserna. Dessa vikter anses då ingå i prisutvecklingen, men inte i varukorgsdefinitionen som övriga vikter (beslut i KPI nämnden). Vikterna för prisavtalen samlas in från elleverantörerna.

Från den inhämtade informationen beräknas enhetspriser gällande pris per kilowatt timme (kWh) för varje företag inom 7 underproduktgrupper. Index beräknas för dessa och aggregeras till 2 produktgrupper, elström till hyres- och bostadslägenheter samt egnahem.

Läkemedelsundersökningen

Under 2010 har monopolet för försäljning av läkemedel till konsumenter upphävts. Tidigare erhöll KPI färdiga index beräknat på totalundersökning av försäljningen från Apoteket, men från och med 2010 erhåller KPI priser för egna indexberäkningar. Kassaregisterdata levereras till grossisten från alla tidigare och nya apotek och dessa data levereras enligt avtal till KPI. Utöver detta finns en mindre del av försäljning av receptfria läkemedel från dagligvaruhandeln och denna del prismäts av intervjuare ute i butikerna.

Mängden data är mycket omfattande så specialprogram, skrivna i SAS, används för läsa in data och beräkna index. Levererad data finns lagrad som textfiler per försäljningsdag och per månad i SAS filformat. De produkter som har försäljning både i basmånaden och i den aktuella månaden ingår i beräkningen, medan omattrade produkter utesluts.

Index beräknas för receptbelagda läkemedel och för receptfria läkemedel under kategorin Hälso- och sjukvård. Hänsyn tas till högkostnadsskyddet och förändringar av detta då de priser som mäts är pris efter prisreducering. Läkemedel för djur ingår också i undersökningen, där index ligger under Övriga fritidvaror.

Alkoholhaltiga drycker

Index för denna del är baserat på månads försäljning över hela sortimentet av alkoholhaltiga drycker jämfört med basmånadens försäljning. Tidigare utförde Systembolaget AB själva indexberäkningen med metod som var kontrollerad och godkänd av SCB. Från och med 2016 levererar man butikskassaregisterdata varje månad och index beräkning utförs på SCB. För följande produktgrupper redovisas index:

- Brännvin
- Whisky
- Likörer

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

- Övriga spritdrycker
- Röda viner
- Vita viner, roséviner
- Mousserande vin, champagne
- Övriga viner
- Cider
- Blanddrycker
- Öl (mellan- och starköl läggs samman med öl från livsmedelsbutiker)

Nya bilar

En ny prismättningsmetod har införts 2016. Tidigare valdes ett antal bilförsäljare som levererade priser, varje månad, på bilar av specificerat märke och modell. Urvalet var relativt litet. Nu erhålls listpriser från ett privat undersökningsföretag som samlar in priser på bilar i hela Sverige (samma företag som levererar priser för begagnade bilar). Urvalet var tidigare baserat på branschen Handel med personbilar och bilmodeller valdes av bilförsäljarna. Nu väljs bilmodeller istället från historisk försäljning (Bil Sweden).

Begagnade bilar

Intressepopulationen utgörs av samtliga inköp av begagnade bilar av hushåll från företagssektorn. (Försäljning mellan hushåll utesluts av principiella skäl.) Begränsningen till 2-5 år gamla bilar i målpopulationen motiveras av att det är vid denna ålder begagnade bilar typiskt sett säljs av företag till hushåll.

Det årliga urvalet av bilmodeller dras med urvalssannolikheter proportionellt mot storleken med det nationella Bilregistret som urvalsram. Storleksmålet för bilmodellen definieras som antalet bilar som tidigare var registrerade som ägda av företag och sedan omregistrerade till hushåll år t-1.

Urvalet väljs så att det består av de fyra årgångarna t-5, t-4, t-3 och t-2. Urvalet är begränsat till att bara inkludera modellerna parvis. Liknande modeller matchas mellan åren t-5 och t-4 samt mellan åren t-3 och t-2.

Prisdata för bilmodellerna i urvalet tas fram av ett privat företag som samlar in faktiska transaktionspriser som omfattar inköp i aktuell månad från bilhandlare i hela Sverige. De data som levereras till SCB är månatliga medelpriser per bilmodell. Dessa medelpriser är standardiserade för körsträcka.

Övriga delundersökningar

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Ett stort antal centralprisundersökningar har mer eller mindre utvecklade urvalsformer beroende på undersökningsområdets omfattning och komplexitet. Det är ofta svårt att bilda fullständiga urvalsramar inom dessa områden både vad gäller företag och produkter. Till stor del tas de största företagen inom området och från dessa väljs de största produkterna. Detta blir cut-off urval i två steg. Urval i fler steg är möjlig om produktområdet innehåller flera kategorier.

Försäkringar

Försäkringar undersöks för Villaförsäkring (under Egnahem), Hemförsäkring, Bilförsäkring samt Sjuk- och olycksfallsförsäkring varav de tre senare är samlade under gruppen Försäkringar. Urval har dragits med urvalssannolikhet proportionellt mot storlek, men detta utförs med relativt långa tidsperioder mellan urvalen. När det gäller de olika produkterna inom varje försäkring har urval gjorts med hjälp av bolagen själva, där några vanliga försäkringsavtal har valts. Dessa försäkringsavtal är detaljerat definierade för att rätt prissättning, med samma innehåll, ska bli möjlig för varje månad.

Energiprodukter

Energiprodukter förutom elektricitet består av Hushållsgas till lägenheter, Fjärrvärme till egnahem, Eldningsolja till egnahem och Pellets till egnahem. Det som levereras till hushållen är ganska väldefinierat för dessa områden och produkturval är då ganska självklart. Företagsurvalen beror mycket på de lokala marknadsförhållandena. Hushållsgas undersöks endast i de tre storstadsregionerna och där finns ett bolag på vardera regionen. Urval av fjärrvärmebolag görs med urvalssannolikheter proportionellt mot storleken, 15 bolag väljs varav 2 väljs med säkerhet. Antalet leverantörer av eldningsolja har minskat och endast ett fåtal som levererar till småhus finns kvar. Ett cut-off urval av tre leverantörer används. Pellets är en relativt ny produkt som växer som energiprodukt för småhus. Urvalet är subjektivt eftersom det inte finns någon bra urvalsram. Bolagen inom området tillhör flera olika energibranscher och man får söka på Internet för att hitta leverantörer till hushållen.

Läkarvård och tandvård

Inom hälso- och sjukvård finns urval i undersökningarna för läkarvård och tandvård. För läkarvård är alla 21 landsting utvalda och dessa bestämmer prissättningen för primärvård, sjukhusvård, sjukvårdande behandling och specialistläkarvård för både offentlig som privat läkarvård. Förändringar av subventioner (högekostnadsskydd) tas hänsyn till för läkarvård genom en grov skattning. Index multipliceras med kvoten av ny och gammal nivå på högekostnadsskyddet.

Tandläkarundersökningen har två strata, folktandvård och privat tandvård

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Från 2018 används registerdata i undersökningen Tandläkararvode (produktgrupp 9106 i KPI) för tandläkararvode. Registret innehåller transaktioner från samtliga besök registrerade inom ramen för det statliga tandvårdsstödet. Tidigare samlades prisuppgifter in från ett urval av tandläkare dels med blankett och dels med web scraping. Metoden som används i beräkningen är samma som tidigare år, men urvalet blir större från 2018 i och med tillgången av registerdata.

Driftkostnader för fordon och andra kostnader för fordon

Undersökning av bilreservdelar samt reparation av bilar utförs gemensamt. Bilverkstäder som regelbundet reparerar speciella bilmärken väljs. Detta innebär att urval från FDB blir svårt att hantera eftersom information om bilmärken saknas. Urvalet är subjektivt där man försöker jämka ihop bilmärken och verkstäder. Produkterna som har valts är byte av avgassystem, byte av bromsdelar, byte av styrled, 1500 mils service, arbetskostnad per timma och reservdelar för avgassystem, bromsar och styrled.

Övriga områden med urval för fordonskostnader är körskoleutbildning, parkeringsavgifter, biluthyrning samt bro- och vägavgifter. Trängselskatten i Stockholm och Göteborg ingår i vägavgifter. Urvalet av körskolor består av nio stycken slumpmässigt dragna från företagsdatabasen och de valda produkterna är anmälningsavgift plus teorikurs, lektionspris för körundervisning, uppkörningsavgift, halkkörning, handledarutbildning samt avgifter till Vägverket och länsstyrelsen. Urvalen för parkeringsavgifter är subjektiva. Först delar man upp i tre marknadsområden, konkurrensutsatta parkeringar, kommunala parkeringar och flygplatsparkeringar. Sju bolag från konkurrensutsatta bolag, 3 kommunala bolag och två flygplatser har valts. Det är genomgående de största som valt på varje marknadsområde. Inom varje del väljs ett begränsat antal representant tjänster.

Ramen för biluthyrning utgörs av Biluthyrarnas riksförbunds medlemslista och här väljs de två största bolagen med säkerhet och övriga med PPS urval. De två största bolagen har verksamhet över hela landet med enhetliga priser. Ett antal representanttjänster har valts subjektivt på varje valt bolag. Bro- och vägavgifter är ganska begränsat i Sverige idag, men de förväntas öka i framtiden. De utvalda avgifterna är broavgifter för Öresundsbron och nya Svinesundsbron samt trängselavgifterna i Stockholm och Göteborg.

Transporttjänster

Transporttjänster representeras av järnvägsresor, taxi, inrikes och utrikes flygresor, lokaltrafik, båtresor, långfärdsbuss och flyttning. Järnvägar utgår först från en uppdelning i kategorier, lång resor med snabbtåg, långa resor med traditionella tåg, korta resor och pendlarresor. Inom kategorierna finns det flera resesträckor och här väljs de sträckor som har högst konsumtionsvärde (pris * antal biljetter). Undersökningen gör urval från flera aktörer som bedriver järnvägstrafik i Sverige.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

En fördelning av vuxen- och ungdomsbiljetter väljs med en övervikt mot vuxenbiljetter. En del av priserna är variabla beroende på när köpet görs och hur stor efterfrågan är på resan. På dessa resor prismäts 3 gånger per månad med varierande och definierad avgång och köptillfälle, samma för varje månad. Dock ligger köptillfälle och avgång alltid inom samma månad. Priser samlas in från Internet där provbokningar kan utföras. Alla priser samlas in från Internet.

Urval för taxi görs i tre steg först väljs kommuner därefter taxiföretag inom valda kommuner och sedan väljs typresor. I de två första stegen kan urvalssannolikheter proportionellt mot storleken användas, men urvalet av typresor blir subjektivt. Priser samlas in delvis från Internetsidor och med e-post för övriga taxibolag.

För utrikes flygresor gjordes ändringar 2012. Priser hämtas nu från en Internet-tjänst som listar priser från alla flygbolag och resebyråer som ingår i de internationella bokningssystemen. Urvalet består av 13 olika från och till destinationer, med bestämd avgång och returresa, 6 avgångar per destination och dessa 6 prismäts 2 stycken 2 månader i förväg, 2 stycken 1 månad i förväg och 2 stycken i samma månad. För de 13 x 6 resorna väljs de 5 lägsta priserna. Med den nya metoden har vi ett större urval än tidigare, större bredd på förbokningar, något större bredd på dagar för resor i månaden, inget stort beroende av enstaka marknadsaktörer samt minskad uppgiftslämnarbörda.

Inrikes flygresor baserades tidigare på priser från utvalda flygbolag. Från 2013 används samma metod som för utrikes flygresor, men här prismäts bara enkelresor. Urvalet görs på från och till destinationer för bestämda avgångsdagar och tider från samma internet-tjänst som för utrikes flygresor.

Båtresor finns både för inrikes och utrikes resor, för inrikes båtresor är det enbart Gotlandsfärjor som undersöks. Urvalet är ett cut-off urval som genomförs i tre steg. Först väljs de rutter ut som bedöms stå för de största konsumtionsbeloppen (våldigt grov skattning baserat på antal passagerare och ett medelpris). Därefter väljs den omsättningsmässigt största aktören ut på respektive destination. Efter detta sker ett urval av vilka biljettyper som skall prismätas. Priser hämtas på respektive bolags Internetsidor. I vissa fall finns rörliga priser och provbokningar för tre tillfällen per resa med fastslagen bokningstidpunkt och fastslagen avresa.

Lokaltrafikens huvudmän är landstingen så första steget är att välja ut geografisk område. Här väljs lokaltrafiken i de 3 storstadsområden ut med säkerhet och 5 övriga områden med urvalssannolikheter proportionellt mot storlek. I nästa steg väljs de vanligaste biljettyper och periodkort inom lokaltrafiksområdena. Priser hämtas på respektive lokaltrafikföretags Internetsida.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Långfärdsbuss gäller resor mellan regioner inom Sverige som utförs med regelbundna tidtabeller året runt. Antalet större aktörer på den marknaden är få och urvalet här består av de tre största bussbolagen. Inom varje bolag väljs subjektivt ett antal vanliga resesträckor. Priser samlas in från bussbolagens Internetsidor.

Kommunikation

Telekommunikationstjänster är uppdelade i tre marknader, fast telefoni, fast internetaccess och mobiltelefoni. Det är olika företag som är verksamma på de tre marknaderna, men vissa av dem finns på alla delar. Cut-off urval av de största aktörerna på var och en av de tre marknaderna dras. De vanligaste tjänsterna på varje företag är valda. Urvalsandelen är ovanligt hög i den här undersökningen. Detta beror på att ett litet antal företag dominerar kraftigt på dessa marknader. Priser samlas in från företagens Internetsidor. Underlag för urval och vägningstal inom telekommunikation hämtas från PTS årligt publicerade undersökning om denna marknad.

Posttjänster prismäts endast från nationella posten som är helt dominerande på privatmarknaden. Produktgrupper är inrikes och utrikes brev samt inrikes och utrikes paket. Priser hämtas från publicerade prislistor på Internet.

Rekreation och kultur

Inom rekreation och kultur finns det ett antal tjänster. En av de största inom detta område är paketresor som representeras av flygcharterresor. Urval av researrangörer utförs genom en form av cut-off urval vilket innebär att de med hänsyn till omsättning största charterarrangörerna väljs ut. Urvalsmetoden vad beträffar resor är ett slags kvoturval med avseende på kända prisbestämmande faktorer som till exempel destination, säsong, reslängd, resällskap och logistandard. Priserna samlas in med blanketter som skickas med e-post.

Biljetter till teater, biograf, nöjen, museer och idrottstävlingar liknar varandra med urval av de största aktörerna och urval av biljettyp hos dem. Men de skiljer sig beroende på marknaderna är olika vad gäller konkurrens och antal aktörer. Motionsutövning är en grupp med många olika utövningar från simning till golf. Utvalda verksamheter bygger här på Undersökningen av levnadsförhållande (ULF) som utförs av SCB. Här får man en viss uppfattning om vilka motionsvanor som svenska folket har. Priser samlas in från Internetsidor för biljetter och för olika motionsutövande.

Tidningar och böcker är produkter under rekreation och kultur vars priser också samlas in centralt. Tidningar är uppdelade i dagtidningar och populärtidskrifter samt uppdelade i lösnummer och prenumerationer. Underlag är här Tidningsstatistiken (TS) med upplagor för tidningar. Konsumtionsvärde beräknas med prisgångar upplaga. När det gäller dagstidningars lösnummer väljs bara de stora

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

dagstidningarna, medan för de övriga kategorier dras urval med urvalssannolikheter proportionellt mot beräknat konsumtionsvärde. De allra största väljs dock med säkerhet i varje stratum. Priser hämtas delvis på Internetsidor och delvis genom kontakt med aktuell tidning.

För böcker gäller urval av bokhandlare från det centrala butiksurvalet. Utöver detta undersöks också Internet bokhandel och bokklubbar där antalet betydande aktörer är mycket begränsat samt bokförsäljning i varuhus. De två största Internet bokhandlarna och två största bokklubbar är valda. I nästa led har ett antal kategorier valts subjektivt. Från dessa kategorier väljs topplistan av 5 titlar för varje månad och summan av dem utgör observerat pris. Prisinsamlingen utförs med frågeformulär till bokhandlarna, kataloger från bokklubbar och från Internetsidor för bokhandlarna på Internet.

För gruppen Kabel-TV/Digital-TV tas medvetna urval av företag och produkter. Priserna samlas in från Internet. TV-licensen består endast av ett pris som beslutas av Riksdagen. Index för lotteri beräknas som totalt KPI multiplicerat med förändring av vinstandelen. Då vinstandelen är oförändrad så påverkar index för lotteri inte total KPI, men väl undergrupperna 09 och 09.4.

Övriga varor och tjänster

Inom huvudgruppen Inventarier och hushållsvaror finns tjänsten Städning. Dessa tjänster representeras av ett fåtal uppgiftslämnare som är valda i det ordinarie butiksurvalet. För Städning prismäts tjänster som är specifikt definierade för varje hemserviceföretag. Hänsyn till RUT avdrag har tagits vid prismätning av tjänsten Städning. Från 2017 har en ny undersökning, "Övriga hushållsnära tjänster" (barnpassning m.fl.) tillkommit i huvudgruppen Inventarier och hushållsvaror.

När det gäller datorer med tillbehör och CD-skivor (inkl. MP3, nedladdning av musik) så kompletteras butiksundersökningarna med prismätning på Internet. Urvalet består av stora aktörer vad gäller försäljning över Internet för dessa varor och de prismätta produkterna är topplistor av 5 CD-album, 5 MP3-album och 5 MP3-låtar. Registrerat pris är summan av de 5 på topplistan.

För undersökningen Frö och lök väljs medvetet vissa stora försäljningsställen och vanliga produkter inom området. Prismätning utförs endast under mars och september och dessa inhämtas med hjälp av elektroniska frågeformulär till uppgiftslämnarna. Undersökningen är uppdelad i två delar Frö och Lök. Priser för bloms-terfrö och köksväxtfrö samlas in från de två största företagen med utvald priskategori. Lökar samlas in från stormarknader och trädgårdsföretag med specifikt definierade lökar på varje företag

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Camping och stugby prismäts endast en gång om året under juli. Urvalsramar för camping och stugbyar levereras från enheten RM/MIT bestående av campingplatser och stugbyar som är anslutna till Sveriges camping- och stugföretagares riksförbund. Urvalen är proportionella mot storlek där antal tomter och stugor är storleksvariabel i camping och antal gästnätter är storleksvariabel i stugbyar.

Banktjänster prismäts av tjänsterna Privatgiro, Betalkort, Bankfack och Internetbank för de 4 största bankerna. Det tidigare Postgirot som ingått i banktjänst index har bytt namn till Plusgiro och tillhör numera en av de stora bankerna. Här prismäts tjänsterna Privatgiro, Betalkort och Internetbank.

Annonser har en rampopulation som utgörs av enheterna i urvalsramen som skapas genom att ta de största (upplagemässigt) dagstidningar som ingått i PPI annonser och matchat med det utbud av privatannonser som finns i TS-bilagor och på dagstidningarnas respektive annonsavdelningar (internet). Urvalet är tvådimensionellt, i en dimension har försäljningsställen inom ovan nämnda branscher utvalts och i den andra dimensionen har ett val av representantprodukter (annonser för olika privata ändamål, som bostad, köp/sälj, hyresmarknad etc.).

För Begravningskostnad utgörs målpopulationen av utbudet av alla tjänster och produkter som finns i december t-1. Rampopulation utgörs av alla företag som finns i FDB under SNI 96030 (Företag som bedriver begravningsverksamhet). Det finns nästan ingen övertäckning och undertäckning i ramen eftersom begravningsverksamhet har en egen SNI kod. Som underlag för företagsurvalet används rampopulationen som kommer från FDB. Urvalet är en kombinerad stratifiering urval med urval proportionellt mot storlek och består av ett rikstäckande företag utvald med säkerhet och 4 slumpmässigt utvalda företag. De valda tjänsterna är standardtjänster inom branschen.

Vägningstal

För att aggregera index från alla produktgrupper behövs vägningstal för varje enskild produktgrupp. Vägningstalen beräknas från konsumtionsbelopp som representerar varje produktgrupps konsumtion av hushållens totala konsumtion. Konsumtionssammansättningen ändras med tiden och för KPI i Sverige ändras varukorgen vid varje årsskifte och nya vägningstal ska beräknas. Konsumtionsbelopp beräknas med utgångspunkt från det material som Avdelningen för Nationalräkenskaperna, enheten för Produkträkenskaperna (NR/PRR) lämnar, fördelat på COICOP enligt ändamål.

Beräkningarna av konsumtionsbelopp för varukorgen av konsumtionsvaror, som utförs av NR/PRR, baseras på många olika källor. Här följer en tabell med de huvudsakliga källorna som används uppdelat på COICOP huvudgrupper.

Huvudgrupp	Källor
------------	--------

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Livsmedel och alkoholfria drycker	Livsmedelskonsumtionen, omsättningsstatistik, momsregisterdata och SBS
Alkoholhaltiga drycker och tobak	Data över försäljning och distribution från leverantörer av alkohol och tobak.
Kläder och skor	Omsättningsstatistik, momsregisterdata, SBS och branschstatistik
Boende exklusive el och bränsle	Fastighetsskattsregistret, HiB, BOSM, IKU, HEK, HUT, omsättningsstatistik och SBS
El och bränsle	Elbalansen, fjärrvärmebalansen, gasbalansen, årlig undersökning av elektricitet, gas, och fjärrvärme, månadsstatistik på levererad gas, KPI för elektricitet, skattesatser från skatteverket, skatteintäkter från ekonomistyrningsverket, utrikeshandelsstatistik, Energiverket och branschstatistik.
Inventarier och hushållsvaror	Omsättningsstatistik, momsregisterdata, SBS, branschstatistik, HEK och HUT
Hälsö- och sjukvård	Försäljningsstatistik, omsättningsstatistik, data från grossist för läkemedel, Sveriges Kommuner och Landsting, RFV och SBS
Transport	Fordonsregistret, FDB, omsättningsstatistik, momsregisterdata, oljebalansen, Konsumentverkets bilreparationsundersökning, data från försäkringsbolag, Finansinspektionen, Trafikverket, Öresundskonsortiet, Trafikanalys, Svenska Lokaltrafikföreningen och Flygfartsverket
Post och telekommunikationer	Trafikanalys, SBS, omsättningsstatistik, Mobilteleleverantörerna, Post och Telestyrelsen, telekommunikations operatörer och Skatteverket
Rekreation och kultur	Omsättningsstatistik, momsregisterdata, SBS, branschorganisationer, HUT, Svenska filminstitutet, Kulturrådet, Förläggarföreningen och Tidningsstatistik AB
Utbildning	Högskoleverket
Restauranger och logi	Omsättningsstatistik, SBS, momsregisterdata, SHR och SCB Inkvarteringsstatistik
Diverse varor och tjänster	Omsättningsstatistik. Momsregisterdata, SBS, kommun och landstings statistik, Finansinspektionen och Sveriges Riksbank

Ekonomisk statistik (ES)
Prisstatistik (PR)
Brunilda Sandén

Förkortningar:

- SBS Structural Business Statistics (SCB)
- HiB Hyror i Bostadslägenheter (SCB)
- BOSM Statistiska Meddelande Boende (SCB)
- IKU Intäkts- och kostnadsundersökning för flerbostadshus (SCB)
- HEK Hushållens ekonomi (SCB)
- HUT Hushållens utgifter (SCB)
- RFV Riksförsäkringsverket
- FDB Företagsdatabasen (SCB)
- SHR Sveriges Hotell och Restaurangföretagare

I vissa fall måste vidare uppdelning göras på prisenheten och främst används då HUT. Förutom detta görs ett antal specialkalkyler där mer specifik information inhämtas från bland annat Nationalräkenskaperna och Näringslivsstatistik på SCB samt Alkoholinspektionen..

Beroende på indexkonstruktionen för KPI behövs flera varukorgar och fördelningar för vägningstalen beräknas för att användas i länken av KPI. Följande varukorgar och länkar beräknas:

- Varukorg för år y med konsumtionsbelopp från $y-2$, används i länken från år $y-2$ till månad m år y . Ersätter motsvarande länk från föregående år.
- Varukorg för år $y-1$ med geometriska medelvärde av konsumtionsbeloppet av år $y-3$ och år $y-2$, används för ny årlänk $y-3$ till $y-2$.

På nivån under produktgrupper är beräkningarna annorlunda, här beräknas index med december år $y-1$ som bas. Vägningstal beräknas då i prisläget för december $y-1$ och med närmast tillgänglig statistik.

2.5 Databeredning

Insamlade priser och vissa egenskaper för undersökningens produkter registreras i en databas, granskas för avvikande värde och eventuellt rättas.

Registrering

Inför ett nytt år registreras alla produktbjudanden som ska prismätas under året. Företag/butik/tjänsteställe kodas med arbetsställesnummer och produkterna kodas med egendefinierade produktkoder. Kodning för arbetsställen och produkter ska vara klar innan första prismätningen genomförs i december månad.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Prisinsamling som utför av intervjuare i butikerna överförs elektronisk till databas på SCB via intervjuarens läsplatta och en webbapplikation för överföring av data.

Centrala prisinsamlingar och telefongruppens prisinsamling från bensinstationer registreras direkt i databasen genom systemets gränssnitt. Här listar man en produkt eller produktgrupp för den aktuella månaden och registrera oförändrat pris eller anger nytt pris och tillhörande produktsignal.

Granskning

En första granskning sker i intervjuaren läsplatta som varnar för saknade värden och ologiska svar. Mikrogranskning av månadens prisinsamling sker när data har registrerats i databasen. Månadens registrerade prisobservationer, uppdelat på produktgrupper, visas i systemets gränssnitt. Här görs automatiska tester av de registrerade prisobservationerna. Test om pris ligger utanför definierade prisgränser, test om angiven produktsignal är logiskt överensstämmande med registrerat pris och om något som ska anges saknas. En varning visas i gränssnittet och här kan man ta reda på vilken typ av varning som upptäckts. Granskare kan utifrån detta åtgärda eventuella fel och kommentera ändring eller acceptans av observationen. Systemet sparar ändringshistorik och registrerar vem som gjort ändringen.

Ett generiskt granskningsverktyg, SELEKT, för så kallat selektiv granskning har utvecklats på SCB. Systemet ska minska antalet felaktiga varningar men samtidigt upptäcka de fel som är betydande.

En makrogranskning vidtar efter att månadens priser har blivit registrerade. Denna granskning genomförs gemensamt av KPI-gruppen. Gruppen går igenom preliminära resultat av index för omkring 360 produktgrupper samt aggregeringen av dessa. Skattningar av förväntade resultat har genomförts och granskningen genomförs genom jämförelser av preliminära och förväntade resultat. Där större avvikelser upptäcks för någon produktgrupp återsänds denna till en extra mikrogranskning, där man går igenom priserna och ser på eventuella förklaringar till prisförändringar. Efter att dessa mikrogranskningar är klara beräknas slutligt KPI för månaden.

3 Statistisk bearbetning: antaganden och beräkningsformler

KPI syftar till att skatta prisutvecklingen för svensk privat konsumtion. Det är alltså skattning av prisförändringar som är syftet inte prisnivån. Prisutvecklingen skattas på både lång och kort sikt, dels med referensåret 1980 och dels förändringstal avseende det senaste året och månaden. Med ökande osäkerhet skattas prisutvecklingen historiskt. Prisutvecklingen totalt kan delas upp på flera underkategorier, så kallade delindex. Eftersom konsumtionen förändras över tiden har alla delindex inte samma historiska horisont som hela Konsumentprisindex har.

Ekonomisk statistik (ES)
 Prisstatistik (PR)
 Brunilda Sandén

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

KPI är ett kedjeindex, med årliga indexlänkar. Beräkningen görs genom aggregering från priser på varor och tjänster till index på olika grupperingsnivåer under året. Därefter länkas åren ihop till tidsserier över flera år.

Antaganden

- Antag att de skattade vägningstalen för produktgrupperna är av god kvalitet för de år som de gäller.
- Antag att de utvalda produkterna som prismäts är representativa för de konsumtionsändamål som de ska representera.
- Antag att den metodik som används ger ett prisindex som kan tolkas som ett levnadskostnadsindex.

Indexberäkningar

Beräkningarna utgår från prisobservationerna på enskilda produkter vid enskild månad. Prisutvecklingen beräknas först genom att jämföra den aktuella månadens priser med priserna från basmånaden, som är december föregående år. Index december till december utgör en årslänk. Detta medför att en överlappning sker i december då årets sista prismätning utförs och nästa års bas prismäts. Överlappningen innebär att urvalsbyte av butiker/företag och produkter inte får någon konsekvens trots nya priser.

Imputering av pris vid partiellt bortfall används endast i undantagsfall. När pris för ett produkterbjudande saknas i decemberbasen, men åter-kommer i januari, skatta priset i december med indexutvecklingen för övriga produkterbjudande inom samma produkt.

Aggregeringar till grupperingar genomförs i flera nivåer och index beräknas. När index redovisas sätts basen till värdet 100. Denna faktor är inte med i formlerna nedan, utan varje beräknat indexresultat nedan ska multipliceras med 100 för att uppnå publicerat värde.

Variabel definitioner

P_{ij}^0 : pris i basmånaden för produkten (i) från företag/butik (j).

P_{ij}^m : pris i en månad (1 till 12) för produkten (i) från företag/butik (j).

$I_{0,g}^m$: index för månad m från basen månad 0 (december) för produktgrupp g.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

$I_{y-1,0;g}^{y,m}$: index för månaden m med basen december år y-1 för produkt-gruppen g.

$I_{y-2,g}^{y,m}$: index med bas från helåret y-2 till aktuell månad (år till månads-länk), bas-omräkning av ovanstående.

$I_{y-3,g}^{y-2}$: år till år index, länk som föregår ovanstående år till månads-länk.

$Ir_{y-2,0;g}^{y-1,m}$: reviderat index med december bas, kan beräknas ett år senare.

Det elementära aggregatets index beräknas med geometriska medelvärden av priserna i e månad m och i basmånaden, med urval som ger självvägande observationer. Kvoten av medelpriserna ger ett index som kallas för Jevon's index. Självvägande observationer erhålles eftersom produkterna av urvalssannolikheter för försäljningsställen och urvalssannolikheter för produkter är proportionella mot den tillgängliga informationen om försäljningsvärdena för produkterbjudandena. Härmed skattas värdevägda geometriska medelpriser.

$$I_{0,g}^m = \frac{\prod_{i=1}^{n_i} \left[\prod_{j=1}^{n_j} (P_{ij}^m)^{\frac{1}{n_j}} \right]^{\frac{1}{n_i}}}{\prod_{i=1}^{n_i} \left[\prod_{j=1}^{n_j} (P_{ij}^0)^{\frac{1}{n_j}} \right]^{\frac{1}{n_i}}} = \prod_{i=1}^{n_i} \left[\prod_{j=1}^{n_j} \left(\frac{P_{ij}^m}{P_{ij}^0} \right)^{\frac{1}{n_j}} \right]^{\frac{1}{n_i}} \quad (1)$$

Indexet kan uttrycka som kvoten av geometriska prismedelvärden eller geometriskt medelvärde av priskvoter, aktuellt pris dividerat med baspris. Varje priskvot ger prisförändringen per produkterbjudanden uttryckt som en kvot och det geometriska medelvärdet av priskvoterna visar på genomsnittlig prisförändring från basmånaden till aktuell månad. Multiplicera detta resultat med 100 så fås ett index, till exempel 110 innebär att den genomsnittliga prisförändringen har varit upp 10 % från basmånaden till aktuell månad för den här gruppen av produkterbjudande. Vid de urval där observationerna är viktade byts $1/n$ ut mot vikter som är normerade till att summeras till 1 över antalet för företag/butik (j) och för produkterna (i). Vikter, där dessa finns, beräknas från senaste tillgång av skattade konsumtionsbelopp inom produktgruppen.

Några undantag från ovanstående finns. Produktgruppen Vatten, avlopp, renhållning och sotning antas vara delar som inte är konkurrensutsatta och därför skulle Jevon's index vara ett sämre alternativ. Jevon's index anses vara idealt för produkter med så kallat enhetselasticitet, det vill säga konsumtions kvantitet förändras procentuellt lika mycket som den procentuella prisförändringen. Istället för Jevon's index används det mer välkända Laspeyres index, i det aktuella fallet har vi fyra kategorier som är viktade och självvägande observationer inom varje del.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

$$I_{0;g}^m = \sum_{i=1}^4 w_i \frac{\frac{1}{n_j} \sum_{j=1}^{n_j} P_{ij}^m}{\frac{1}{n_j} \sum_{j=1}^{n_j} P_{ij}^0} \quad (2)$$

Det andra undantaget är produkter med mycket kort livslängd beroende på snabb utveckling på marknaden och här har vi datorer, datorutrustning och mobiltelefoner. Flera byten under året förekommer och detta skulle medföra flera justeringar per år med skattade kvalitetsvärderingar om metoden i formel 1 används. Istället används månadsindex som kedjas till index för december till aktuell månad. När en produkt tar slut väljs direkt en ny liknande produkt, men i månadsindexet jämförs bara de observationer som har samma produkt i föregående och aktuell månad. En december till december index beräknas enligt följande.

$$I_{0;g}^{12} = I_{0;g}^{11} * \prod_{i=1}^{n_i} \left[\prod_{j=1}^{n_j} \left(\frac{P_{ij}^{12}}{P_{ij}^{11}} \right)^{\frac{1}{n_j}} \right]^{\frac{1}{n_i}} \quad (3)$$

November index i formeln ovan kan skrivas som oktober index multiplicerat med månadstillskottet och så kan alla föregående månader under året skrivas. Detta ger då en kedja av månadsindex från januari till december.

Produktgruppsnivån g är en speciell nivå där vi gör en basomräkning på varje produktgruppsindex och beräknar en indexlänk med basen för året y-2 till aktuell månad under aktuellt år. Vi kallar detta för år till månadsindex.

$$I_{y-2;g}^{y,m} = \frac{I_{y-3,0;g}^{y-2,12}}{\frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{y-3,0;g}^{y-2,m}} * I_{y-2,0;g}^{y-1,12} * I_{y-1,0;g}^{y,m} \quad (4)$$

Detta index är en länk som avslutar indexserien. Index ovan föregås av årsvisa länkar, år till år index som beräknas enligt nedan.

$$I_{y-3;g}^{y-2} = \frac{I_{y-4,0;g}^{y-3,12} * \frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{y-3,0;g}^{y-2,m}}{\frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{y-4,0;g}^{y-3,m}} \quad (5)$$

Vid aggregering av dessa index till högre nivåer används vägningstal från basåret y-2 i första fallet och från både år y-3 och y-2, genom geometriska medelvärden av

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

de två årens vägningstal. Aggregering av de två länkarna till nästa nivå sker aritmetiskt. Variabeln U nedan betecknar konsumtionsbeloppet för produktgruppen och C betecknar COICOP gruppen på nivån över produktgruppen.

$$I_{y-2;C}^{y,m} = \sum_g \frac{U_g^{y-2}}{\sum_g U_g^{y-2}} * I_{y-2;g}^{y,m} \quad (6)$$

$$I_{y-3;C}^{y-2} = \sum_g \frac{\sqrt{U_g^{y-3} * U_g^{y-2} / I_{y-3;g}^{y-2}}}{\sum_g \sqrt{U_g^{y-3} * U_g^{y-2} / I_{y-3;g}^{y-2}}} * I_{y-3;g}^{y-2} \quad (7)$$

Indexlänken i formel (4) är av Laspeyres typ medan indexlänken år till år är ett Walsh index där konsumtionsbeloppet för båda åren ingår.

Indexserier beräknas för produktgrupper, för COICOP grupper och för totalnivån KPI. Aggregering inom varje nivå görs före länkningen till tidsserier. Produktgrupper kan ha olika startår i dessa tidsserier beroende på att de kan bytas ut och nya grupper läggs till, vilket avspeglar förändrat konsumtionsmönster. Indexserierna för KPI och COICOP grupperna utgår från 1980 (1980 = 100), med några undantag, 09.6 Paketresor, 10 Utbildning, 12.4 Socialt skydd, 12.5 Försäkringar och 12.6 Övriga finansiella tjänster, vilka har tillkommit efter 1980.

Indexkonstruktionen som presenteras ovan infördes med publiceringen av januariindex 2005. Innan dess användes en enklare indexkonstruktion med indexlänk från decemberindex. December index reviderades inför det nya året med upprättande av eventuella fel och med förnyade vägningstal. Vid övergången måste en övergångslänk läggas vid ändringen från december - december länkar till år - år länkar. Detta görs med index från december 2003 till året 2004.

$$I_{2003,dec;C}^{2004} = \frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{2003,dec;C}^{2004,m} \frac{I_{2002;C}^{2003} * I_{2003;C}^{2004}}{\frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{2002;C}^{2004,m}} \quad (8)$$

Den slutliga indexserien från 1980 blir då.

$$I_{1980;C}^{2012,m} = I_{1980;C}^{1980,dec} * I_{1980,dec;C}^{1981,dec} * \Lambda * I_{2002,dec;C}^{2003,dec} * I_{2003,dec;C}^{2004} * I_{2004;C}^{2005} * \Lambda * I_{2008;C}^{2009} * I_{2009;C}^{2010} * I_{2010;C}^{2012,m} \quad (9)$$

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Dessa indexserier finns för COICOP grupperna (vänsterställd kod i följande lista), men kan också beräknas på beställning för enskilda produktgrupperna. På produktgruppsnivå är det betydligt fler grupper som till-kommit under perioden och då inte startar 1980. När en ny produktgrupp läggs till måste en skattning bakåt göras för att år till månadsindex ska kunna beräknas (formel 4). Då antas att den nya produktgruppen prisutvecklingen för en annan lämplig produktgrupp eller en grupp av produktgrupper för tiden före prismätningen av den nya produktgruppen.

Indexförändringar redovisas regelbundet varje månad. Vi har här månadsförändring och 12-månadersförändring, vilka redovisas i Statistikdatabasen på COICOP grupper. Inflationstakten utgörs av 12-månadersförändringen på total KPI.

Förändringstalen för COICOP grupperna, redovisade som procentuell förändring, är enkla att beräkna eftersom helt utgår från indexserien i formel 9.

$$I_{y,m-1}^{y,m} = \frac{I_{1980,C}^{y,m}}{I_{1980,C}^{y,m-1}} * 100\% \quad (10)$$

$$I_{y-1,m}^{y,m} = \frac{I_{1980,C}^{y,m}}{I_{1980,C}^{y-1,m}} * 100\% \quad (11)$$

För produktgrupperna som ligger under COICOP grupperna finns inga färdiga indexserier, så 12-månadersförändringen och månadsförändringen december till januari görs med en speciell beräkning för. Först beräknas ett index med samma bas som för år - månads index men för som avslutas ett år tidigare (jämför med formel 4).

$$I_{y-2,g}^{y-1,m} = \frac{I_{y-3,0,g}^{y-2,12}}{\frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{y-3,0,g}^{y-2,m}} * I_{y-2,0,g}^{y-1,12} \quad (12)$$

Därefter fås månadsförändring i januari och 12-månadersförändringen enligt nedan. Månadsförändringar under året görs med de grundläggande indexen från formel 3 för de två månaderna.

$$I_{y-1,dec,g}^{y,jan} = \frac{I_{y-2,g}^{y,jan}}{I_{y-2,g}^{y-1,dec}} * 100\% \quad (13)$$

$$I_{y-1,m,g}^{y,m} = \frac{I_{y-2,g}^{y,m}}{I_{y-2,g}^{y-1,m}} * 100\% \quad (14)$$

Prisjusteringar

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Före indexberäkningarna kan det behövas göras någon beräkning på de observerade priserna. Detta gäller produkter som kan variera i kvantitet och då ska kvantitetsjusteras för att bli jämförbara i bas och aktuell månad. Det kan också gälla priser som behöver beräknas om till något enhetsvärde som beskriver konsumenters användning. Till exempel elpriser beräknas till pris per kWh för specifika konsumentprofiler.

En annan orsak till prisjusteringar är produktbyten där kvaliteten ändras. En kvalitetsjustering av baspriset görs med en skattning av skillnaden mellan kvalitetsvärdet för den utgående produkten mot kvalitetsvärdet för den nya produkten. Det är däremot svårt att få till välunderbyggda skattningar, men man bör ändå försöka för annars kan man förvänta sig att prisutvecklingen överskattas.

Låter man hela prisförändringen slå igenom vid ett produktbyte antar man implicit att det inte finns någon kvalitetsskillnad mellan den gamla och nya produkten. Om man å andra sidan förändrar baspriset så att ingen prisändring visas antar man implicit att hela prisförändringen motsvaras av kvalitetsförändringen. Dessa två angreppssätt får inte användas systematiskt då de ger skattningar som inte är väntevärdesriktiga. I KPI används några metoder för att justera för kvalitetsförändringar.

- Bedömning av kvalitetsförändringsvärde (judgmental quality adjustment)
- Regressionsskattade kvalitetsförändringsvärde (hedonic quality adjustment)
- Komponent kostnader (option cost quality adjustment)
- Implicit kvalitetsvärdering

Bedömning av kvalitetsvärde görs av prisinsamlare på flera produkter som samlas ute på fältet, dock inte dagligvaror som är strikt definierade och inte får bytas. Bedömningen ska göras utifrån ett konsumentperspektiv, men bedömningarna blir individuella. Prisinsamlaren anger ett värde, K (positivt eller negativt), som anger en skattning av kvalitetsskillnaden mellan tidigare och nuvarande produktbjudande. Vid ett byte beräknas ett nytt baspris, månadens baspris, som utgår från föregående månads baspris justerat med faktor för förhållandet mellan nytt pris inklusive K och föregående månads ordinariepris, OP .

$$P_{ij}^{0(m)} = P_{ij}^{0(m-1)} \left(1 + \frac{K_{ij}^m}{OP_{ij}^{m-1}} \right) \quad (15)$$

Ovanstående rekursiva formel finns med i databasen och beräknas automatiskt vid produktbyte för de produkter som får bytas. Kvalitetsjustering för en produkt kan förekomma flera gånger under ett år, men vanligast är 1 till 2 byten. Central-

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

priser som innehåller många tjänster kvalitetsjusteras på liknande sätt av produktionsansvarig och kontrollant för produkten. Eftersom man centralt har större kontroll på index kan man sätta månadens baspris som ett målvärde och lösa ut K som okänd. Kvalitetsbeloppet skrivs sedan in i databasen som utför beräkningen.

Bedömningsmetoden anses av många vara en mindre bra metod eftersom bedömningarna är subjektiva och då riskera att avvika från ett väntevärdesriktigt kvalitetsvärde. Med många bedömningar på samma kvalitetsskillnad skulle man kunna tänka sig att man i genomsnitt skulle få resultat som är bättre, men intervjuarna utgör inget typsnitt av konsumenter så viss bias kan förväntas. Eurostat accepterar en expert stödd bedömning som kvalitetsjusteringsmetod, vilket vi till viss del har.

Nästa metod i punktlistan innebär att information om egenskaper på de prismätta produkterna samlas in. Med historiska data, priser och egenskaper, skattas egenskapernas pris effekter med regressionsanalys. Denna metod används på kläder och skor med produktgrupper som har liknande egenskaper och för vilka egenskaperna regelmässigt samlas in vid varje produktbyte. För kläder samlas flera egenskaper in, som märke, material, tygstruktur och specifika egenskaper för klädesplagg inom varje produktgrupp, medan för skor samlas endast märke in. Egenskaperna görs om till så kallade dummyvariabler som endast antar värden 0 och 1.

Modellskattningar av dessa produktgrupper utförs vid varje årsskifte med historiska data från gjorda prismätningar under 3 till 4 år. Låt P vara observerade priser, X vara dummyvariabel för egenskaper och Z vara dummyvariabel för butikstyp samt indexera med i för numrering av produkterbjudande, j för numrering av egenskap och k för numrering av butikstyp. En multiplikativ modell skattas:

$$P_{ijk} = a \prod_{j=1}^n b_{ij}^{X_{ij}} \prod_{k=1}^m g_{ik}^{Z_{ik}} e^{\varepsilon_{ijk}} \quad (16)$$

Låt $\alpha = \ln a$, $\beta = \ln b$ och $\gamma = \ln g$, så fås följande log-linjära modell (naturliga logaritmen används här):

$$\log(P_{ijk}) = \alpha + \sum_{j=1}^n \beta_{ij} X_{ij} + \sum_{k=1}^m \gamma_{ik} Z_{ik} + \varepsilon_{ijk} \quad (17)$$

Modellen blir en vanlig multipel regression och den gäller för en gruppering av produktgrupper med liknande egenskaper (till exempel damkonfektion och herrkonfektion). Vid kvalitetsjusteringen så jämförs varianten från basen med ett byte vid någon senare månad. Jämförelsen görs alltid i samma butik, så det är bara egenskapernas koefficienter som ger effekt vid kvalitetsjusteringen. Först beräknas en differens mellan bas tidpunkt (0) och aktuell månad (t) för varje produkterbjudande.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

$$Diff_i = \sum_{j=1}^n (X_{ij}^t - X_{ij}^0) \beta_{ij} \quad (18)$$

Differensen blir positiv om kvaliteten är högre vid det senare tillfället och negativ om det är tvärtom då kvaliteten är lägre. Har inget byte gjorts så blir differensen lika med noll och detsamma gäller då egenskaperna är lika. I nästa steg beräknas en kvalitetsfaktor:

$$KF_i = e^{Diff_i} \quad (19)$$

Kvalitetsfaktorn är en multiplikativ faktor som multipliceras på baspriset och ger ett justerat baspris. Till exempel om $KF = 1,1$ så kan det betraktas som att bytesvarianten har 10 % högre kvalitet än basvarianten och då ska baspriset ökas med 10 % för att ge rättvisande prisjämförelse i produkterbjudandets priskvot.

I KPI används även en del så kallade implicita metoder vilket är indexmetoder som indirekt får effekter som antingen justerar eller inte justerar för kvaliteten. Ett exempel är det kedjade månadsindexet (formel 3) som används för datorer och mobiltelefoner. Här jämförs priser endast för de observationer som finns i månaden och föregående månad, medan övriga observationer utesluts. Detta får samma effekt som om man hade lagt in månadens genomsnittliga prisutveckling på de uteslutna observationerna. En annan metod är "overlap" vid årsskifte. Här pris mäts en produkt till och med december och för nästa år väljs en ny produkt som med baspriset i december. Detta får effekten att man inte får någon priseffekt av produktbytet. Det senare fallet kan vara korrekt om båda produkterna representerar ett konsumtionsändamål, men ändå inte är helt jämförbara.

Kvalitetsjustering är ett område som ständigt behöver utvecklas.

Justering för selektionsbias

Medvetna urval av produkterbjudanden vid basmätningen i nyvalda butiker leder till en skevhet som resulterar i en nedåtriktad bias i prisutveckling. Detta beror på att prisinsamlaren vid valet av produkterbjudanden har en naturlig tendens att undvika artiklar som har slutförsäljningspris, så kallat realisationspris. Denna "snedhet" i urvalet försvinner successivt när mätningarna fortlöper månad efter månad och artiklar i urvalet får utförsäljningspriser och blir slutsålda och byts ut av prisinsamlaren. Efter ett år, i december, är priserna för flera produkterbjudanden lägre än i basen av detta skäl.

I KPI görs en skattad beräkning av denna bias och motsvarande justering av produktgruppsindexen för kläder och skor. Beräkningen av en justeringsfaktor för varje produktgrupp (klädesplagg och skogrupp) görs med den avslutande pris mätningen i december och basen för nästa år, också i december. I månaden överlappar föregående års undersökning med det nya årets. För den del observationer

Ekonomisk statistik (ES)
 Prisstatistik (PR)
 Brunilda Sandén

fortsätter samma produkterbjudande till nästa år, men för andra har nya butiker valts vilket ger nya produkterbjudanden. Andelen av realisationserbjudande jämförs mellan avslutande års december och basen. Då andelen reor är större i avslutande års december än i basen erhålls en faktor som är större än noll. Denna faktor används till att multiplicera index för kommande år från januari till december.

Under 2014 och 2015 har annan metod testats. Urval görs tidigare i september i nya butiker för kommande år. Prismätningarna i september, oktober och november registreras men används inte. Först i december kommer priserna bli basen till nästa år. Denna metod har använts främst på produkter inom hemelektronik där reapriser är vanligt förekommande. Metoden fortsätter att användas.

Underliggande inflation

Utöver KPI beräknas också några mått på underliggande inflation.

KPI med konstant skatt (KPI-KS) räknar bort de direkta effekterna, de som uppkommit i ledet försäljning direkt till konsumenter, av ändrade indirekta skatter och subventioner från konsumentprisutvecklingen.

Principiellt kan beräkningen beskrivas enligt följande formel:

$$KPI - KS_{y-2}^{y,m} = KPI_{y-2}^{y,m} - \sum_j w_j^{y-2} I_{y-2,j}^{y,m} \quad (20)$$

$$w_j^{y-2} = \frac{U_j^{y-2}}{\sum_g U_g^{y-2}} \quad (21)$$

Där U_j^{y-2} är en estimerad budgetintäkt för respektive skatt eller subvention för angivet år. I_j^T är ett index som uttrycker en skatts/eller subventions förändring från basperioden till jämförelseperioden. På motsvarande sätt beräknas år-till-år-länken med Walsh-vikt.

$$KPI - KS_{y-3}^{y-2} = KPI_{y-3}^{y-2} - \sum_j w_j^{y-3/y-2} I_{y-3,j}^{y-2} \quad (22)$$

$$w_j^{y-3/y-2} = \frac{\sqrt{U_j^{y-3} U_j^{y-2} / I_{y-3,j}^{y-2}}}{\sum_g \sqrt{U_g^{y-3} U_g^{y-2} / I_{y-3,g}^{y-2}}} \quad (23)$$

Avdragstermen beräknas med en kalkyl där indirekta skatter och tullar läggs till termen samt subventioner dras från termen. Den direkta konsumtionen påverkas

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

genom moms och det finns tre nivåer, oreducerad moms 25 % (20 % såsom avdrag), reducerad moms 12 % (10,71 % såsom avdrag) och lägsta moms 6 % (5,55 % såsom avdrag). Livsmedel och logi har reducerad moms medan inhemska transporttjänster, tidningar, böcker, motion, teater och bio har lägsta moms.

Ett antal varuskatter (styckskatter) ingår. Skatt på alkohol och tobak, energiskatt på bränsle och elenergi, koldioxidskatt på bränsle och vägtrafikskatt.

Subventioner ska dras av från avdragstermen. De viktigaste subventionerna är för närvarande driftbidrag till trafikbolag, jordbrukssubventioner, ROT-avdraget för småhus, stöd till studiecirkel, räntebidrag, avdrag för hushållsnära tjänster samt stöd till dagstidningar. En del stora förändringar har gjorts under senare år, införandet av ROT-avdraget och avdraget hushållsnära tjänster samt avskaffande av miljöbilspremierna. Följande skatter och subventioner dras från respektive läggs till.

Indirekta skatter och tullar

Värdeskatter

Direkt konsumtion med oreducerad moms

Direkt konsumtion med reducerad moms

Direkt konsumtion med lägsta moms

Skatt på trafikförsäkringspremier

Fastighetsskatt för egna hem

Styckskatter

Energiskatt drivmedel

Energiskatt bränsle

Energiskatt elkraft

Koldioxidskatt bränsle

Skatt på tobak och alkohol

Vägtrafikskatt, motorfordon

Vägtrafikskatt, trängselskatter

Lotterimedel

Subventioner

ROT, egna hem

Skattelättnad för hushållsnära tjänster

Receptbelagda läkemedel för personer under 18 år

Tandvård

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

KPI med fast ränta

KPIF är ett av Riksbanken definierade mått på underliggande inflation som på uppdrag av Riksbanken beräknas av SCB. I KPIF beräknas KPI med fast eller konstant ränta vilket innebär en beräkningen där förändrade räntesatser för bolån knutna till egnahem och bostadsrätter inte påverkar måttet. Räntekostnadsindex består av räntesatsindex och kapitalstockindex. Förändringar i kapitalstockindex påverkar KPIF. Från 2014 beräknas också Konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt, KPIF-KS, i analogi med KPI-KS.

Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP)

HIKP (engelska HICP) utgår från samma prismaterial som KPI, men det finns vissa skillnader i täckning. Index för lotterier ingår i KPI men inte i HIKP, medan index för sjukhusvård och fonstjänster ingår i HIKP men inte i KPI. Den huvudsakliga anledningen till skillnader i täckning är en tolkning av den vägledande principen för HIKP; att endast följa prisutvecklingen i aktuella transaktioner. Det innebär att historiska priser och kalkylmässiga poster av olika slag ratas. Konsekvensen är framförallt en betydligt mindre boendepost i HIKP jämfört med KPI., se tabell nedan för täckningsskillnader inom boendområdet..

Tabell: Jämförelse av delarna inom boendeposten mellan HIKP och KPI.

04. Housing, Water, Electricity, Gas and other fuels (HICP)	04. Boende (KPI)
04.1. Actual rentals for housing	Grundhyra, hyreslägenhet och garage
Saknas	Månadsavgift, bostadsrätter
04.3.1. Products for the regular maintenance and repair of the dwelling	Reparationer, varor plus diskmaskin
04.3.2. Service for the regular maintenance and repair of the dwelling	Saknas
04.4.1. Water supply	Vatten och avlopp
04.4.2. Refuse collection	Renhållning
04.4.3. Sewerage collection	Vatten och avlopp

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

04.4.4. Other services relating to the dwelling	Sotning
04.5.1. Electricity	El för hyreslägenhet och egnahem
04.5.2. Gas	Hushållsgas, lägenhet
04.5.3. Liquid fuels	Eldningsolja, egnahem
04.5.4. Solid fuels	Pellets
04.5.5. Hot water, steam and ice	Fjärrvärme egnahem
Saknas	Räntekostnader
Saknas	Avskrivningar
Saknas	Inre reparationer, bostadsrätter
Saknas	Tomträttsavgäld
Saknas	Försäkringsavgifter
Saknas	Kommunal fastighetsavgift.

Försöksverksamhet angående posten "Owner occupied houses" pågår under ledning av Eurostat utifrån den så kallade nettoanskaffningsmetoden (The acquisitions approach). Den metod som vi använder i KPI för egnahem bygger på användarkostnaden (The user cost approach).

Nettoanskaffningsmetoden innebär att kostnaden för konsumtionen hänförs till själva köptillfället (anskaffningsperioden). I praktiken behandlas därmed varaktiga och icke varaktiga varor på samma sätt och en vara blir "omedelbart konsumerad" vid köptillfället. Tanken är att en vara kan ha lång fysisk livslängd men kortare ekonomisk livslängd, dvs. den tappar snabbt i värde på andrahands- eller hyresmarknaden. Om värdeminskningen är stor blir finansieringskostnaden det viktiga för konsumenten och de priser hushållen köper varor för speglar, i så fall, kostnaden för konsumtionen rätt väl. Förutom för boende är det faktiskt så alla andra varor i KPI behandlas.

I fallet boende innebär ansatsen att prisutvecklingen för kapitaldelen av egnahem huvudsakligen följer priser på nya egna hem. Några andra kostnader som relateras till själva bostadsköpet ingår också såsom mäklaravgifter m.fl. Med "nya" egna hem menas här de som är nya för hushållssektorn, inte bara nybyggda. KPI avgränsas till hushållskonsumtionen och avser inte att mäta transaktionerna inom sektorn t.ex. bostadsförsäljningar mellan hushållen. "Netto" syftar på att eventuella egna hem som lämnar hushållssektorn ska räknas bort.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Vägningstalen för HIKP utgår från konsumtionsbeloppen som ingår i KPI prisomräknat till annan basårspunkt. För KPI gäller helåret för år $y - 2$ som bas medan för HIKP gäller december $y - 1$ som bas. Konsumtionsbelopp för de poster som finns i KPI men inte i HIKP dras ifrån och för poster som finns i HIKP men inte KPI läggs konsumtionsbelopp till. Vägningstalen normeras sedan så att de summeras till 1000.

Beräkningsformler för HIKP

Beräkningsformlerna för HIKP är i huvudsak följande. För ett Coicop-aggregat C beräknas HIKP för mars 2012 med basperiod 2005 = 100 genom en årslänkning enligt:

$$I_{2005;C}^{2012,\text{mar}} = I_{2005;C}^{2005,\text{dec}} \cdot I_{2005,\text{dec};C}^{2006,\text{dec}} \cdot \dots \cdot I_{2011,\text{dec};C}^{2012,\text{mar}} \quad (24)$$

Indexlänkarna här utom den första beräknas på samma sätt som den avslutande länken, nämligen som en sammanvägning av indextal för produktgrupper g på elementärnivå enligt

$$I_{2011,\text{dec};C}^{2012,\text{mar}} = \frac{\sum_{g \in C} W_{2012;g} \cdot I_{2011,\text{dec};g}^{2012,\text{mar}}}{\sum_{g \in C} W_{2012;g}} \quad (25)$$

Summeringen här löper över alla produktgrupper g som ingår i Coicop aggregatet C. I det viktiga specialfallet att C är lika med hela HIKP-korgen blir nämnaren lika med 1, och formeln kan då få ett enklare utseende enligt

$$I_{2011,\text{dec}}^{2012,\text{mar}} = \sum_g W_{2012;g} \cdot I_{2011,\text{dec};g}^{2012,\text{mar}} \quad (26)$$

där summeringen löper över alla produktgrupper g som täcks i HIKP. Vägningstalen som används i formel (25) resp. (26) är i sin tur beräknade enligt

$$W_{2012;g} = \frac{U_{2010;g} \cdot \frac{I_{2009,\text{dec};g}^{2010,\text{dec}} \cdot I_{2010,\text{dec};g}^{2011,\text{dec}}}{\frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{2009,\text{dec};g}^{2010,m}}}{\sum_{g'} U_{2010;g'} \cdot \frac{I_{2009,\text{dec};g'}^{2010,\text{dec}} \cdot I_{2010,\text{dec};g'}^{2011,\text{dec}}}{\frac{1}{12} \sum_{m=1}^{12} I_{2009,\text{dec};g'}^{2010,m}}} \quad (27)$$

Här betecknar $U_{2010;g}$ konsumtionsbeloppet för produktgruppen g under år 2010.

Vidare löper den yttre summeringen i nämnaren över alla produktgrupper g' som täcks i HIKP. – Kommentar: Multiplikationen av konsumtionsbeloppen med det angivna uttrycket i indextal, i täljaren och nämnaren i formel (3), innebär att kon-

Ekonomisk statistik (ES)
 Prisstatistik (PR)
 Brunilda Sandén

sumtionsbeloppen för år 2010 prisuppdateras till december 2011. Denna prisuppdatering behövs i HIKP men görs inte i KPI, till följd av de respektive indexkonstruktionerna.

Indata till beräkningarna enligt formlerna (25) och (27) är av två slag:

- Indextal av formen $I_{t-1,dec;g}^{t,m}$ för produktgrupper, där t betecknar år och m månad. De hämtas ur KPI:s ordinarie produktionssystem och avser de ursprungliga, ej reviderade länkelementen med bas-period december år t – 1.
- Utgiftsbelopp för produktgrupper år t – 2. De hämtas från beredningen av underlagen för vägningstalen till KPI, med modifiering-ar för HIKP:s avvikande produkttäckning och med uppdelning eller sammanvägning vid förekommande imputering i bostadsposten.

3.2 Redovisningsförfaranden

Konsumentprisindex tillsammans med underliggande inflation och Harmoniserat index för konsumentpriser presenteras i Utvalda tabeller och diagram samt i Statistikdatabasen som kan nås på SCB:s webbplats, www.scb.se. Se **Bilaga 4 Utvalda tabeller och diagram och Statistikdatabasen**. Pressmeddelande med kortfattad presentation av månadens resultat redovisas också här vid varje publiceringstillfälle. Ett urval av tabeller presenteras också Statistisk Årsbok.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Tablå: Statistikens slutliga observationsregister.

Register	Registervariant	Registerversion
Prisindex	Konsumentprisindex (KPI)	2017

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll (i MetaPlus), finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns på www.metadata.scb.se. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som finns angivna i ovanstående tablå.

4.2 Arkiveringsversioner

Inga registerversioner har ännu arkiverats.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

4.3 Erfarenheter från denna undersökningsomgång

Inga särskilda erfarenheter finns från denna undersökningsomgång. Arbetet har gått helt enligt plan.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Bilaga 1 Antal produktgrupper och representantprodukter per COICOP

COICOP	Benämning	Antal produktgrupper (strata)	Antal representantprodukter
01.1.1	Bröd och övriga spannmålsprodukter	17	246
01.1.2	Kött	10	282
01.1.3	Fisk	8	109
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	8	285
01.1.5	Oljor och fetter	5	46
01.1.6	Frukt	14	86
01.1.7	Grönsaker	21	137
01.1.8	Sötsaker och glass	7	218
01.1.9	Övriga livsmedel	3	94
01.2.1	Kaffe, te och kakao	3	78
01.2.2	Mineralvatten, läskedryck, frukt och grönsaksjuice	5	117
02.1.1	Spritdryck	4	5
02.1.2	Vin	6	10
02.1.3	Öl, stark- och mellanöl	1	2
02.1.3	Lättöl och folköl	2	20
02.2	Tobak	2	86
03.1	Kläder	26	128
03.2	Skor	11	49
04.4	Vatten och bostadsanknutna tjänster	3	3
04.5.1	El	2	7
04.5.x	Bränsle	4	9
04.S.1	Hyreslägenhet: hyra	1	4
04.S.2	Bostadsrättslägenhet: Månadsavgift	1	1
04. Y	Bostadsrätt: nyttjande av bostaden	2	4
04.S.3	Garage	1	1
04.x	Egnahem: Nyttjande av bostad	26	37
05.1	Möbler	11	28
05.2	Hushållstextilier	4	8
05.3	Hushållsutrustning	7	16

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

05.4	Husgeråd	9	11
05.5	Verktyg, elartiklar och trädgårdsredskap	5	41
05.6	Varor och tjänster för hus-hållsunderhåll	8	115
06.1	Läkemedel glasögon etc.	5	82
06.2	Sjuk och tandvård	2	29
07.1.1	Nya bilar	1	Specialunder-sökning
07.1.1	Privatleasing av bilar	1	1
07.1.1	Begagnade bilar	1	Specialunder-sökning
07.1.2	Motorcyklar	1	1
07.1.3	Cyklar	1	4
07.2.1	Reservdelar och tillbehör till bilar	3	14
07.2.2	Drivmedel	4	4
07.2.3	Underhåll och reparationer på bilar	6	7
07.2.4	Andra kostnader för fordon	5	54
07.3	Transporttjänster	8	186
08.1	Post	1	11
08.2	Teleutrustning	2	7
08.3	Teletjänster	2	19
09.1	Audiovisuell och fotografisk utrustning samt datorutrustning	11	30
09.2	Andra större varor för rekreation	6	10
09.3	Andra fritidsvaror	15	89
09.4	Rekreationstjänster och kulturella tjänster	12	38
09.5	Tidningar, böcker och skrivmaterial	7	40
09.6	Paketresor	1	24
10	Utbildning	2	4
11.1	Restauranger	13	22
11.2	Logi	4	4
12.1	Personlig hygien	11	138

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

12.3	Övriga personliga tillhörigheter	5	17
12.4	Social skydd	2	2
12.5	Försäkringar	3	20
12.6	Övriga finansiella tjänster	1	3
12.7	Övriga tjänster	5	11
Summa		376	

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Bilaga 2 Vägningstal per produktgrupp och COICOP 2018

Coicop	PG-kod ³	Benämning	Vägnings-tal
00		KPI Totalt	1000
01		Livsmedel och alkoholfria drycker	138,00
01.1		Livsmedel	123,45
01.1.1		Bröd och övriga spannmålsprodukter	20,29
	1113	VETEBRÖD	1,17
	1114	WIENERBRÖD	0,21
	1116	SMÅKAKOR	0,75
	1122	HÅRT BRÖD	1,23
	1125	RIS	0,82
	1127	PASTA	1,61
	1130	SPANNMÅLSBASERADE MATRÄTTER	2,18
	1131	KEX OCH SKORPOR	1,03
	1132	VÄLLINGPULVER OCH MIXER	0,08
	1136	MJÖL	0,79
	1137	GRYN	0,72
	1141	GROVT BRÖD	2,03
	1142	FRANSKA	4,68
	1143	BAKVERK	1,93
	1146	Frukostflingor	1,06
01.1.2		Kött	23,95
	1229	NÖTKÖTT	5,27
	1230	GRISKÖTT	2,82
	1232	OBLANDAD CHARK	4,26
	1233	BLANDAD CHARK	4,07
	1235	KÖTTKONSERVER	1,55
	1237	KALVKÖTT	0,09
	1238	ANNAT KÖTT	0,55
	1240	FJÄDERFÄN	3,07
	1245	DJUPFRYST BERETT KÖTT	1,9
	1251	Lammkött	0,37
01.1.3		Fisk	7,65
	1314	TORSKFILE	0,47
	1315	DJUPFRYST FISK	1,54
	1316	DJUPFRYSTA SKALDJUR	0,44
	1318	SILLKONSERVER	0,51
	1319	KAVIAR	0,49
	1323	GRAVAD/RÖKT LAXFISK	0,61
	1324	Fisk- och skaldjursprodukter	2,46
	1325	FÄRSK LAX	1,13
01.1.4		Mjök, ost och ägg	21,06
	1410	ÄGG	2,16

³ Produktgruppskod.

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	1412	MJÖLK	4,36
	1413	FILMJÖLK OCH YOGHURT	3,56
	1414	GRÄDDE	1,37
	1417	GRÄDDFIL, CREME FRAICHE	1,01
	1418	HÄRDOST	4,67
	1419	Dessertost, mjukost m.m.	3,64
	1421	Mjölkliknande dryck	0,29
01.1.5		Oljor och fetter	3,48
	1504	ANNAT SMÖRGÅSFETT	0,93
	1506	SMÖR	0,86
	1508	Mat-, stek- och grilloljor	0,82
	1509	HUSHÅLLSMARGARIN	0,59
	1510	LÄTTMARGARIN	0,28
01.1.6		Frukt	11,08
	1617	PÄRON	0,35
	1618	ÄPPLEN	1,31
	1619	APELSINER	0,61
	1620	BANANER	1,83
	1622	VINDRUVOR	0,57
	1631	AVOCADO	0,85
	1632	KIWI	0,85
	1635	Djupfryst frukt och bär	0,57
	1641	NÖTTER OCH TORKAD FRUKT	1,61
	1642	FRUKT- OCH BÄRPRODUKTER	0,17
	1657	SMÅCITRUS	0,54
	1659	CITRONER	0,46
	1664	HONUNGSMELO	0,46
	1672	Färska bär	0,9
01.1.7		Grönsaker	15,13
	1611	POTATIS, PAKETERAD	0,22
	1612	Morötter	0,46
	1613	VITKÅL	0,18
	1614	GUL LÖK	0,46
	1615	TOMATER	2,06
	1616	SLANGGURKA	0,94
	1621	SALLAD	1,26
	1625	GRÖNSAKSKONSERVER	1,31
	1626	POTATISPRODUKTER	1,12
	1628	SALLADSKÅL	0,02
	1636	DJUPFRYSTA GRÖNSAKER	1,88
	1643	ÄRTER OCH BÖNOR	0,09
	1654	BLOMKÅL	0,23
	1655	PURJOLÖK	0,16
	1656	FÄRSKA CHAMPINJONER	0,30
	1665	POTATIS, LÖS VIKT	0,97
	1667	PAPRIKA	0,79
	1669	POTATIS, KRAVMÄRKT	0,11
	1670	MORÖTTER, KRAVMÄRKTA	0,12

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	1671	FÄRSKA KRYDDOR	0,21
	1673	Chips	2,24
01.1.8		Sötsaker och glass	14,77
	1646	SYLT OCH MARMELAD	0,62
	1815	SOCKER	0,35
	1819	GLASS	2,99
	1823	CHOKLAD	3,85
	1824	KONFEKTYR	6,72
	1838	HONUNG	0,19
	1839	SIRAP	0,05
01.1.9		Övriga livsmedel	6,04
	1802	SALT	0,2
	1827	KRYDDOR OCH SÅSER	3,76
	1841	Jäst, soppor, barnmat m.m.	2,08
01.2		Alkohol fria drycker	14,55
01.2.1		Kaffe, te och kakao	4,27
	1706	KAFFE	3,58
	1708	TE	0,47
	1710	KAKAO OCH CHOKLADDRYCKER	0,22
01.2.2		Mineralvatten, läskedrycker, frukt och grönsaksjuice	10,28
	1623	JUICE OCH NEKTAR	1,75
	1650	Saft m.m.	0,63
	1906	MINERALVATTEN	1,34
	1907	LÄSK	6,11
	1908	CIDER	0,45
02		Alkoholhaltiga drycker och tobak	39,00
02.1		Alkoholhaltiga drycker	22,77
02.1.1		Spritdrycker	4,37
	2208	BRÄNNVIN	1,25
	2209	WHISKY	1,87
	2210	LIKÖRER	0,44
	2211	ÖVRIGA SPRITDRYCKER	0,81
02.1.2		Vin	11,61
	2212	RÖDA VINER	5,6
	2213	VITA VINER	3,05
	2214	Mousserande vin	1,3
	2215	ÖVRIGA VINER	1,11
	2217	STARK CIDER	0,3
	2218	BLANDDRYCKER	0,25
		Öl	6,79

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	1905	Öl, 0–2,7 %	0,14
	2104	Öl, 2,8–3,5 %	1,31
	2203	Öl, > 3,5 %	5,34
02.2		Tobak	16,23
	2310	CIGARETTER	10,32
	2311	ANDRA TOBAKSPRODUKTER	5,91
03		Kläder och skor	54,00
03.1		Kläder	46,35
	3101	Damunderkläder	3,9
	3108	DAMLÅNGBYXOR	2,07
	3110	DAMKJOL	0,84
	3111	KLÄNNING	1,85
	3114	DAMKAPPA	0,40
	3117	NATTLINNE	0,57
	3118	DAMJUMPER	5,69
	3120	DAMJACKA	2,69
	3122	DAMKAJAJ	0,48
	3123	DAMBLUS	1,37
	3202	HANDSKAR	2,05
	3205	Herrunderkläder	1,46
	3206	HERRJACKA	2,07
	3207	HERRPULLOVER	2,22
	3210	HERRBYXOR	1,92
	3212	HERRKAJAJ	1,29
	3214	ÖVERROCK	0,07
	3217	JEANS	3,32
	3218	SKJORTA	1,74
	3219	HERRSKINNJACKA	0,33
	3304	BARNLÅNGBYXOR	1,16
	3306	BARNTRÖJA	3,29
	3307	SPARKBYXA	1,16
	3403	GARN	0,31
	3406	TYG	0,39
	3502	Sportkläder	3,20
	3602	KEMTVÄTT	0,51
03.2		Skor	7,65
	3701	HERRSKO, GRÖVRE	0,35
	3704	TRÄSKOR	0,57
	3707	DAMSTÖVLAR	0,55
	3708	BARNSKOR	0,43
	3710	GUMMISTÖVLAR	0,12
	3717	DAMKÄNGOR	1,44
	3719	HERRKÄNGOR	0,63
	3720	BARNKÄNGOR	0,54
	3722	HERRLÄGSKOR	0,5
	3723	DAMSKOR	1,24
	3724	SPORTSKOR	1,28
04		Boende	230,00

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

		Egnahem: Vatten och bostadsanknutna tjänster	
04.4			9,38
	4403	Sotning	0,65
	4404	Renhållning	3,42
	4405	Vatten och avlopp	5,31
04.5		El och bränsle	44,70
04.5.1		El	38,92
	4502	Elström, hyres- och bostadsrättslägenhet	10,57
	4703	ELSTRÖM, EGNAHEM	28,35
04.5.x		Bränsle	5,78
	4501	Hushållsgas, hyres- och bostadsrättslägenhet	0,35
	4701	FJÄRRVÄRME, EGNAHEM	4,09
	4702	Eldningsolja, egnahem	0,39
	4704	PELLETS	0,95
04.S		Hyres- och bostadsrättslägenhet	97,48
04.S.1		Hyreslägenhet: Hyra	69,12
	4103	GRUNDHYRA, HYRESLÄGENHET	69,12
04.S.2		Bostadsrättslägenhet: Månadsavgift	26,85
	4803	Månadsavgift, bostadsrätt	26,85
04.S.3		Garage	1,51
	6212	GARAGEKOSTNAD	1,51
04.x		Egnahem: Nyttjande av bostaden	65,95
	4601	Räntekostnader, egnahem	23,82
	4602	AVSKRIVNINGAR	25,45
	4603	TOMTRÄTTSAVGÄLD	0,17
	4605	Reparationer, varor	5,0
	4606	FÖRSÄKRINGSAVGIFTER	4,14
	4609	KOMMUNAL FASTIGHETSAVGIFT	7,37
04.y		Bostadsrätt: Nyttjande av bostaden	12,49
	4801	Räntekostnader, bostadsrätt	9,68
	4802	Inre reparationer, bostadsrätt	2,81
05		Inventarier och hushållsvaror	58,00
05.1		Möbler	23,55
	5101	MATBORD	1,56
	5102	STOL OSTOPPAD SITS	1,25
	5103	STOL STOPPAD SITS	1,25
	5107	SÄNG	3,06

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	5111	TAKLAMPA	2,33
	5114	FÅTÖLJ	1,23
	5133	SOFFA	4,02
	5134	HYLLOR OCH SKÅP	2,79
	5135	MATTA	1,67
	5201	MADRASS	0,53
	5213	SPEGEL	3,86
05.2		Hushållstextilier	6,11
	5203	HANDDUK	0,57
	5204	PÅSLAKANSET	1,33
	5205	GARDIN OCH GARDINTYG	2,5
	5212	TÄCKE	1,71
05.3		Hushållsutrustning	4,57
	5301	TVÄTTMASKIN	0,67
	5302	DISKMASKIN	0,49
	5304	DAMMSUGARE	0,33
	5312	KYL- OCH SVALSKÅP	0,33
	5313	MIKROVÅGSUGN	0,99
	5314	KAFFEBRYGGARE	1,48
	5315	VATTENKOKARE	0,28
05.4		Husgeråd	8,16
	5403	TALLRIK	0,78
	5404	KAFFEKOPP	0,93
	5405	DRICKSGLAS	0,65
	5407	BORDSKNIV	0,25
	5408	KASTRULL	1,11
	5416	KÖSKNIV	1,11
	5518	HUSHÅLLSVÅG	1,11
	5530	PLASTBURK	1,11
	5531	SALLADSSKÅL	1,11
05.5		Verktyg, elartiklar och trädgårdsredskap	5,84
	5410	HAMMARE	1,14
	5413	TRÄDGÅRDSSPADE	0,55
	5414	Glödlampa, batteri, proppar	2,07
	5426	GRÄSKLIPPARE	1,37
	7709	BORRMASKIN	0,71
05.6		Varor och tjänster för hushållsunderhåll	9,77
	5513	HUSHÅLLSPAPPER	2,55
	5524	TVÄTTMEDEL	1,18
	5525	DISKMEDEL	0,22
	5526	Rengöringsmedel m.m.	1,13
	5527	REDSKAP FÖR RENGÖRING	0,58
	5528	ANDRA FÖRBRUKNINGSVAROR	1,34
	5532	STÄDNING	1,88
	5533	Övriga hushållsnära tjänster	0,89
06		Hälso- och sjukvård	38,00

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

06.1		Läkemedel, glasögon etc.	17,15
	9103	LÄKEMEDEL	8,62
	9111	SJUKVÅRDSARTIKLAR	1,18
	9114	GLASÖGON	3,34
	9115	KONTAKTLINSER	0,63
	9117	NATURLÄKEMEDEL OCH VITAMINER	3,38
06.2		Sjuk- och tandvård	20,85
	9105	LÄKARVÅRD	11,41
	9106	TANDLÄKARARVODE	9,44
07		Transport	139,00
07.1		Inköp av fordon	45,61
07.1.1		Bilar	42,66
	6105	NYA BILAR	30,44
	6106	Privatleasing av bilar	0,99
	6111	BEGAGNADE BILAR	11,23
07.1.2		Motorcyklar	1,39
	6103	MOTORCYKEL	1,39
07.1.3		CYKEL	1,56
	6102	CYKEL	1,56
07.2		Drift av fordon	60,66
07.2.1		Reservdelar och tillbehör till fordon	6,72
	6207	BILRESERVDELAR	0,84
	6209	BILDÄCK	5,2
	6218	BILTILLBEHÖR	0,68
07.2.2		Drivmedel	25,45
	6214	DIESELOLJA	4,84
	6220	BENSIN 98/99 OKTAN	0,66
	6221	BENSIN 95 OKTAN	19,49
	6225	E 85	0,46
07.2.3		Underhåll och reparationer av fordon	19,06
	6201	Timpris, bilreparationer	3,16
	6202	BYTE AV AVGASSYSTEM	0,70
	6204	BYTE AV BROMSDELAR	1,64
	6208	UNDERHÅLLSSERVICE	10,38
	6219	BILTVÄTT	2,36
	6226	BYTE AV STYRLED	0,82
07.2.4		Andra kostnader för fordon	9,43
	6210	KONTROLLBESIKTNING	0,79

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	6211	KÖRSKOLEUTBILDNING	1,76
	6217	PARKERINGSavgifter	2,5
	6222	BILUTHYRNING	2,27
	6224	Broavgifter m.m.	2,11
07.3		Transporttjänster	32,73
	6303	JÄRNVÄGSRESOR	4,16
	6304	TAXI	4,08
	6305	INRIKES FLYGRESOR	1,36
	6307	FLYTTNING	1,22
	6308	LOKALTRAFIK	13,32
	6310	BÅTRESOR, IN- OCH UTRIKES	0,71
	6311	UTRIKES FLYGRESOR	7,32
	6312	LÅNGFÄRDSBUSS	0,56
08		Post och telekommunikationer	34,00
		Posttjänster	
08.1			1,37
	6403	BREV OCH PAKET	1,37
		Teleutrustning	
08.2			8,76
	6410	UTRUSTNING, BORDSTELEFON	0,77
	6416	UTRUSTNING, MOBILTELEFON	7,99
		Teletjänster	
08.3			23,87
	6409	MOBILTELEFONI	14,3
	6411	FASTA NÄTTJÄNSTER	9,57
09		Rekreation och kultur	121,00
		Audiovisuell och fotografisk utrustning samt datorutrustning	
09.1			15,33
	7106	Radio	0,09
	7108	STEREOPAKET	0,37
	7111	VIDEOKAMERA	0,06
	7112	TV	3,67
	7115	DVD-SPELARE	0,11
	7117	HEMMABIOPAKET	0,13
	7206	DIGITALKAMERA	0,59
	7304	Inspelad musik	2,33
	7307	DVD-FILM	1,05
	7713	DATORER	5,2
	7719	DATORTILLBEHÖR	1,73
09.2		Andra större varor för rekreation	6,82
	6104	HUSVAGN	1,01
	6112	HUSBIL	1,52
	7305	MUSIKINSTRUMENT	0,56
	7705	UTOMBORDSMOTOR	0,33
	7706	FRITIDSBÅT	1,30
	7707	REPARATION/UNDERHÅLL AV BÅT	2,10

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

09.3		Övriga fritidsvaror	28,40
	7119	SPELKONSOL	0,53
	7414	FRÖ/LÖK	1,47
	7415	BLOMMOR/VÄXTER	5,07
	7506	SKIDUTRUSTNING	0,78
	7512	SPORTARTIKLAR	3,37
	7513	FRILUFTSARTIKLAR	1,43
	7601	LEKSAKER	4,84
	7607	TV OCH DATASPEL	2,47
	7711	DJURMAT	3,98
	7715	BLOMJORD	0,40
	7716	VÄXTNÄRING	0,27
	7720	VACCINATION AV HUND	2,78
	7721	BLOMKRUKA	0,41
	7722	LÄKEMEDEL FÖR SÄLLSKAPSDJUR	0,34
	7723	HUSDJUR	0,26
09.4		Rekreationstjänster och kulturella tjänster	47,92
	7801	FRAMKALLNING	0,32
	7802	Biljett, idrottstävlingar	4,55
	7803	BIOBILJETT	2,73
	7804	TEATERBILJETT	1,47
	7805	INTRÄDESBILJETT, NÖJEN	2,22
	7807	TV-LICENS	4,48
	7808	Lotteri, tips, toto	11,66
	7809	HYRA AV FILM	2,06
	7810	Tv-, film- och musiktjänster	4,63
	7811	MOTIONSUTÖVNING	12,85
	7812	HYRA SOMMARPLATS FÖR BÅT	0,42
	7814	MUSEER	0,53
09.5		Tidningar, böcker och skrivmaterial	10,66
	7901	Dagstidningar, lösnummer	1,48
	7902	Dagstidningar, prenumeration	2,09
	7903	Populärtidskrift, lösnummer	0,7
	7904	Populärtidskrift, prenumeration	1,29
	7905	BÖCKER	3,46
	7906	GRATULATIONSKORT	1,10
	9313	Kontorsmaterial	0,54
09.6		Paketresor	11,87
	6309	FLYGCHARTER	11,87
10		Utbildning	5,00
	9803	PRIVAT UTBILDNING	1,62
	9806	FRITIDSAVGIFT	3,38
11		Restauranger och logi	72,00
11.1		Restauranger	62,92

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

	9401	RÖDVIN	3,23
	9403	Öl, > 4,5 %	3,99
	9405	Spritdrycker	2,35
	9406	Öl, 3,6–4,5 %	0,34
	9502	LÄSKEDRYCK, RESTAURANG	2,96
	9509	MIDDAG	9,65
	9519	DAGENS LUNCH, RESTAURANG	16,53
	9520	Lunch à la carte	5,51
	9521	En kopp kaffe	4,16
	9552	PIZZA	2,08
	9554	SNABBMAT	7,12
	9555	Kaffebröd	2,08
	9559	Dagens lunch, personalmatsal	2,92
11.2		Logi	9,08
	9603	STUGBYVISTELSE	1,06
	9604	HOTELLRUM VARDAG	2,80
	9605	HOTELLRUM VECKOSLUT	3,77
	9606	CAMPING	1,45
12		Diverse varor och tjänster	72,00
12.1		Personlig hygien	28,72
	9205	TVÅL	0,84
	9208	SCHAMPO	3,14
	9215	Hårfärgning	10,48
	9216	RAKAPPARAT	0,52
	9219	BLÖJOR	1,87
	9220	VARAKTIGA TOALETARTIKLAR	1,01
	9222	Deodorant, hudkräm m.m.	1,56
	9223	Andra ej varaktiga toalettartiklar	1,02
	9224	Toalettpapper m.m.	2,27
	9225	KOSMETIKA	1,01
	9226	HÅRKLIPPNING	5
12.3		Övriga personliga tillhörigheter	6,71
	9303	UR	1,73
	9305	SMYCKE	2,2
	9306	BARNVAGN	0,39
	9318	VÄSKA	2
	9320	BILBARNSTOL	0,39
12.4		Socialt skydd	8,89
	9805	BARNOMSORG	1,81
	9807	ÄLDREOMSORG	7,08
12.5		Försäkringar	11,18
	6216	BILFÖRSÄKRING	5,82
	9801	HEMFÖRSÄKRING	1,92
	9804	Sjuk- och olycksfallsförsäkring	3,44
12.6		Övriga finansiella tjänster	8,39

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

12.6	9802	BANKTJÄNSTER	8,39
		Övriga tjänster	
12.7			8,11
	9701	BEGRAVNINGSKOSTNAD	1,80
	9702	PASSAVGIFT	0,76
	9703	JURISTARVODE	0,97
	9704	ANNONSKOSTNAD	0,36
	9705	Fastighetsmäklare	4,22

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Bilaga 3 Urvalsstorlekar och insamlingssätt per strata

Beskrivning	Bransch SNI	Urval netto	Insamling sätt
Bilverkstäder	45201	5	E-post
Däckverkstäder	45204	5	Besök
Detaljhandel med bilre- servdelar & tillbehör	45320	6	Besök
Partihandel m virke & sa- nitetsgoods	46730	9	Besök
Stormarknader	47111	3	Besök
Stormarknader	47111	10	Kassareg.
Livsmedelhandel	47112	5	Besök
Livmedelshandel	47112	53	Kassareg
Varuhus	47190	12	Besök
Tobaksaffärer	47260	8	Tele
Hälsokostbutiker	47291	6	Tele
Bensinstationer	47300	80	Tele
Datorbutiker	47410	10	Besök
Telebutiker	47420	25	Tele
Radio & TV	47430	16	Besök
Garn-, tyg- & sybehörsaf- färer	47510	6	Tele
Järn, bygg- & VVS-varu- handel	47520	9	Besök
Färghandel	47523	5	Tele
Tapet- & matt och golvbe- läggningshandel	47531	8	Besök
Hemtextilbutiker	47532	17	Besök
Vitvaru- & hushållsma- skinaffärer	47540	5	Besök
Möbel- och mattaffärer	47591	21	Besök
Bosättningsaffärer	47593	13	Besök
Belysnings- och elaffärer	47594	5	Tele
Musikhandel	47595	5	Tele
Bokhandel	47610	5	Tele
Pappershandel	47622	5	Tele
Skiv- och videobutiker	47630	8	Tele
Sport- och cykelaffärer	47640	34	Besök
Leksaksaffärer	47650	22	Besök
Klädesaffärer	47710	115	Besök

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Skoaffärer	47721	23	Besök
Väskaffärer	47722	8	Tele
Apotek	47730	5	Besök
Parfymaffärer	47750	5	Tele
Blomster- & trädgårdsvaruhandel	47761	20	Besök
Zooaffärer	47762	5	Besök
Uraffärer	47771	5	Besök
Guldsmedsaffärer	47772	11	Besök
Optiker	47781	8	Tele
Fotoaffärer	47782	5	Tele
Övriga specialbutiker	47789	5	Tele
Postorder, brett sortiment	47911	5	Internet
Postorder, textil och konfektion	47912	5	Internet
Postorder, böcker och media	47913	5	Internet
Postorder, datorer & elektronisk utrustning	47914	5	Internet
Hotell exkl. konferensanläggningar (KPI)	55100	59	Tele
Restauranger	56100	85	Tele
Personalmatsal	56291	7	Tele
Veterinärkliniker	75000	5	Tele
Video- och DVD-filmuthyrare	77220	7	Besök
Bilbesiktning	84112	6	Tele
Tandläkare	86230		Kassaregister
Konsumenttvätteri	96012	5	Tele
Frisörsalonger	96021	29	Tele
Övriga konsumenttjänster	96090	5	Internet

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Bilaga 4 Utvalda tabeller och diagram samt statistikdatabasen

Utvalda tabeller och diagram

Konsumentprisindex (KPI)

KPI, fastställda tal (1980=100)	Tabell
KPI, historiska tal, 1830-	Tabell
KPI, huvudgrupper, mån	Tabell
KPI, huvudgrupper, år	Tabell
KPI, 12-månadersförändring (Inflationstakten)	Tabell
KPI, index (1949 = 100)	Tabell
KPI, månadsförändring	Tabell
Inflationstakten enligt KPI	Diagram
Inflation i Sverige 1831-2015	Diagram
Prisnivån i Sverige 1830-2015	Diagram

Konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS)

KPI med konstant skatt (1980=100)	Tabell
KPI med konstant skatt, 12-månadersförändring	Tabell
KPI med konstant skatt, månadsförändring	Tabell

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP)

HIKP, index (2015=100)	Tabell
HIKP-KS, index (2015=100)	Tabell
HIKP, 12-månadersförändring	Tabell
HIKP-KS, 12-månadersförändring	Tabell
Inflationstakten enligt HIKP för olika länder	Diagram
Inflationstakten enligt HIKP	Diagram
Inflationstakten enligt HIKP och HIKP-KS	Diagram

Underliggande inflation (KPIF) och (KPIF-KS)

Inflationstakten enligt KPI och KPIF	Diagram
KPIF, index (1987=100)	Tabell
KPIF, 12-månadersförändring	Tabell
KPIF, månadsförändring	Tabell
KPIF med konstant skatt, 12-månadersförändring	Tabell
KPIF med konstant skatt, månadsförändring	Tabell

Prisbasbelopp

Prisbasbelopp	Tabell
Förhöjt prisbasbelopp	Tabell

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Tabeller i Statistikdatabasen

Konsumentprisindex (KPI)

Konsumentprisindex (KPI) totalt, fastställda tal, 1980=100. Månad 1980M01-2005M12

Konsumentprisindex (KPI) totalt, fastställda tal (två decimaler), 1980=100. Månad 2006M01-2017M02

Konsumentprisindex (KPI) totalt, skuggindex, 1980=100. Månad 1980M01-2017M02

Konsumentprisindex (KPI) årsmedeltal totalt, skuggindex, 1980=100. År 1980-2016

Konsumentprisindex (KPI) efter varu-/tjänstegrupp (COICOP), 1980=100. Månad 1980M01-2017M02

Konsumentprisindex (KPI) årsmedeltal efter varu-/tjänstegrupp (COICOP), 1980=100. År 1980-2016

Konsumentprisindex (KPI)/Levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner, juli 1914=100. Månad 1914M01-2017M02

Konsumentprisindex (KPI)/Levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner, juli 1914=100. År 1914-2016

Konsumentprisindex (KPI), 12-månadersförändring (inflationstakten), 1980=100. Månad 1980M01-2017M02

Konsumentprisindex (KPI), 1-månadsförändring. Månad 1980M01-2017M02

Konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS)

Konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS), 1980=100. Månad 1980M01-2017M02

Konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS), årsmedeltal, 1980=100. År 1980-2015

Konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS), 12-månadersförändring 1980=100. Månad 1980M01-2017M02

Konsumentprisindex med konstant skatt (KPI-KS), månadsförändring. Månad 1980M01-2017M02

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP)

Harmoniserat konsumentprisindex, 2015=100. Månad 1996M01-2017M02

Harmoniserat konsumentprisindex, 12-månadersförändring, 2015=100. Månad 1997M01-2017M02

Harmoniserat konsumentprisindex, 1-månadsförändring, 2015=100. Månad 1996M01-2017M02

Harmoniserat konsumentprisindex, 2015=100. År 1996-2016

Harmoniserat konsumentprisindex - KS, 2015=100. Månad 2002M12-2017M02

Ekonomisk statistik (ES)

Prisstatistik (PR)

Brunilda Sandén

Harmoniserat konsumentprisindex -KS, 12-månadersförändring, 2015=100. Månad 2003M12-2017M02

Harmoniserat konsumentprisindex -KS, 1-månadsförändring, 2015=100. Månad 2003M01-2017M02

Harmoniserat konsumentprisindex -KS, 2015=100. År 2003-2016

Underliggande inflation (KPIF)

Underliggande inflation, tolv månaderstal enligt KPIF. Månad 1988M01-2017M02

Underliggande inflation, 1-månadsförändring enligt KPIF. Månad 1988M01-2017M02

Konsumentprisindex med fast ränta och kontant skatt (KPIF-KS)

Konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt (KPIF-KS), 12-månadersförändring enligt KPIF-KS. Månad 1987M01-2017M02

Konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt (KPIF-KS), 1-månadersförändring enligt KPIF-KS. Månad 1987M01-2017M02

Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet (Basbeloppet). År 1960-2017

Förhöjt prisbasbelopp. År 1996-2017

Äldre tabeller som ej uppdateras

Konsumentprisindex (KPI), 12-månadersförändring (inflationstakten, enligt gammal metod), uppdateras ej efter 2004M12), 1980=100. Månad 1980M01-2004M12

Underliggande inflation, tolv månaderstal enligt KPIX. Månad 1980M01-2015M12

Underliggande inflation, 1-månadsförändring enligt KPIX. Månad 1980M01-2015M12

Nettoprisindex (NPI), 1980=100. Månad 1980M01-2013M12.

Nettoprisindex (NPI, årsmedeltal 1980=100). År 1980-2013.

Nettoprisindex (NPI), 12-månadersförändring 1980=100. 1980M01-2013M12.

Nettoprisindex (NPI), månadsförändring. Månad 1980M01-2013M12.

Nettoprisindex (NPI), 12-månadersförändring (enligt gammal metod, uppdateras ej efter 2004M12), 1980=100. Månad 1980M01-2004M12

Underliggande inflation, tolv månaderstal enligt UND1X (enligt gammal metod, uppdateras ej efter 2004M12). Månad 1980M01-2004M12

Underliggande inflation, tolv månaderstal enligt UNDINHX (enligt gammal metod, uppdateras ej efter 2004M12). Månad 1980M01-2004M12

Underliggande inflation, tolv månaderstal enligt UNDINHX. Månad 1980M01-2007M09

Underliggande inflation, 1-månadsförändring enligt UNDINHX. Månad 1980M01-2007M09